

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านสะกดคำ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโม่งหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้
ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย
 - 1.1 ความสำคัญของการเรียนภาษาไทย
 - 1.2 สิ่งที่ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่าน
 - 1.3 คุณภาพนักเรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
 - 1.4 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.5 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการ
อ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
- 1.6 หลักสูตรสถานศึกษา
2. การอ่านและการอ่านสะกดคำ
 - 2.1 การอ่าน
 - 2.1.1 ความหมายของการอ่าน
 - 2.1.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 2.1.3 หลักการสอนอ่าน
 - 2.1.4 วิธีการสอนอ่าน
 - 2.2 การอ่านสะกดคำ
 - 2.2.1 ความหมายของการอ่านสะกดคำ

- 2.2.2 ความสำคัญของการอ่านสะกดคำ
- 2.2.3 ปัญหาและสาเหตุการอ่านสะกดคำไม่ถูกต้อง
- 2.2.4 วิธีการสอนอ่านสะกดคำ
- 2.2.5 ข้อควรปฏิบัติในการสอนอ่านสะกดคำ
3. แผนการจัดการเรียนรู้
 - 3.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้
 - 3.2 ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
 - 3.3 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้
 - 3.4 ลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี
 - 3.5 ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้
4. การจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลลิซิท
 - 4.1 ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลลิซิท
 - 4.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลลิซิท
 - 4.3 แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้พื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลลิซิท
 - 4.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลลิซิท
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.2 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.3 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.4 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.5 คุณสมบัติที่ดีของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตัวชี้วัดและสาระแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตาม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 1-10) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็น วัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทหรือเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรองที่มี คุณค่าตามความสนใจได้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียน เรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมี ประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของ ภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม ไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการอ่านชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ทั้งนี้มีรายละเอียดของตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลางในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ดังนี้

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.2	1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้อง 2. อธิบายความหมายของคำและ ข้อความที่อ่าน	การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของ คำ คำคล้องจอง ข้อความ และบทร้อยกรอง ง่าย ๆ ที่ประกอบด้วยคำพื้นฐานเพิ่มจาก ป.1 ไม่น้อยกว่า 800 คำ รวมทั้งคำที่ใช้เรียนรู้ใน กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ประกอบด้วย การอ่าน ออกเสียงและการบอกความหมายของ 1. คำที่มีรูปวรรณยุกต์และไม่มีรูปวรรณยุกต์ 2. คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราและไม่ตรง ตามมาตรา 3. คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ 4. คำที่มีอักษรนำ 5. คำที่มีตัวและสระที่ไม่ออกเสียงการันต์ 6. คำที่มี รร 7. คำที่มีพยัญชนะ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.2	3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 4. ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน 5. แสดงความคิดเห็นและคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น 1. นิทาน 2. เรื่องเล่าสั้น ๆ 3. บทเพลงและบทร้อยกรองง่าย ๆ 4. เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น 5. ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน
	6. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน	การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น 1. หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย 2. หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	7. อ่านข้อเขียนเชิงอธิบาย และปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อแนะนำ	การอ่านข้อเขียนเชิงอธิบายและปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อแนะนำ 1. การใช้สถานที่สาธารณะ 2. คำแนะนำการใช้เครื่องใช้ที่จำเป็นในบ้านและในโรงเรียน
	8. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน เช่น 1. ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น 2. ไม่เล่นกันขณะที่อ่าน 3. ไม่ทำลายหนังสือ

การวิจัยครั้งนี้เน้นการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลีซิทเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านสะกดคำตามมาตรฐานตัวสะกดไทยที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรฐานและไม่ตรงตามมาตรฐานตามตัวชี้วัด ท 1.1 ป. 2/1 ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายของมาตรฐานตัวสะกดไว้หลายความหมายดังนี้

ทศภูพร พุฒเวียง (2552 : 21) มาตรฐานตัวสะกด หมายถึง พยัญชนะที่ประกอบอยู่ท้ายสระ และมีเสียงประสมเข้ากับสระทำให้เสียงของคำแตกต่างกันตามตัวพยัญชนะที่นำมาประกอบจำแนกตัวสะกดในภาษาไทยได้ 2 ประเภท คือ ตัวสะกดตรงมาตรา กับ ตัวสะกดไม่ตรงมาตรา

ศิริรัตน์ เกิดแก้ว (2553 : 42) มาตรฐานตัวสะกด หมายถึง โครงสร้างของคำในภาษาไทยประกอบด้วยพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด หรือคำบางคำมีตัวการันต์ ส่วนประกอบเหล่านี้ จะทำให้คำมีเสียงเปลี่ยนไป

พิมพรีดา ส่งชื่น (2554 : 24) มาตรฐานตัวสะกด หมายถึง พยัญชนะท้ายคำหรือพยางค์ ที่มีเสียงประสมเข้ากับสระ ทำหน้าที่บังคับเสียงให้เป็นไปตามมาตราต่างๆ เช่น น เป็นตัวสะกดในมาตราแม่ กน

สรุปได้ว่า มาตรฐานตัวสะกด หมายถึง การจัดหมวดหมู่พยัญชนะที่เป็นตัวสะกดของคำในภาษาไทย ซึ่งตัวสะกดมีส่วนทำให้เสียงและความหมายของคำแตกต่างกัน ตามตัวพยัญชนะที่นำมาประกอบท้ายคำ

การจัดประเภทของมาตรฐานตัวสะกดเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำคือทำให้นักเรียนออกเสียงตัวสะกดในแต่ละมาตราได้อย่างถูกต้อง ทศภูพร พุฒเวียง (2552 : 20-21) ศิริรัตน์ เกิดแก้ว (2553 : 42) และพิมพรีดา ส่งชื่น (2554 : 24-27) ได้สรุปว่า มาตรฐานตัวสะกดของไทยมี 9 มาตรา ดังนี้

1. มาตราแม่ ก กา คือ คำหรือพยางค์ที่ไม่มีตัวสะกด เช่น กา ดี เส้า แพ
2. มาตราแม่ ก ก ใช้ ก ข ค ฃ เป็นตัวสะกด ออกเสียงเหมือน ก สะกด เช่น มาก สุข โชค เมฆ
3. มาตราแม่ กง ใ้ ง เป็นตัวสะกด เช่น ถึง ของ กลาง ผู่
4. มาตราแม่ กด ใ้ จ ช ฌ ฎ ฏ ฐ ฒ ค ต ถ ท ฐ ศ ษ ส เป็นตัวสะกด ออกเสียงเหมือน ค สะกด เช่น ราชการ ก้าช มงกุฎ อุฐ คุรุท พัฒนา ปิด สังเกต รด บทบาท อวฐ อากาศ โทษ โอกาส
5. มาตราแม่ กน ใ้ น ร ล ญ ฌ พ เป็นตัวสะกด อ่านออกเสียงเหมือน น เป็นตัวสะกด เช่น เพียร ขาล กาญจน์ บริเวณ วาฬ
6. มาตราแม่ กบ ใ้ บ ป ฟ พ และ ภ อ่านออกเสียงเหมือน บ เป็นตัวสะกด เช่น หยิบ รูป ภาพ ยีราฟ ลาก

7. มาตราแม่กม ใ้ ม เป็นตัวสะกด เช่น จิม เดิม เสื่อม
 8. มาตราแม่เกย ใ้ ย เป็นตัวสะกด เช่น สาย โดย ชัย
 9. มาตราแม่เกว ใ้ ว เป็นตัวสะกด เช่น คาว หิว แว่ววาว
- ข้อสังเกต

1. มาตราตัวสะกดในภาษาไทยจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 ตัวสะกดตรงมาตรา คือ มาตราตัวสะกดที่มีพยัญชนะท้ายคำเพียงตัวเดียว มี 4 มาตรา ได้แก่ แม่กง แม่กม แม่เกย และแม่เกว

1.2 ตัวสะกดไม่ตรงมาตรา คือ มาตราตัวสะกดที่มีพยัญชนะท้ายคำตัวอื่นร่วมเป็นตัวสะกดด้วย มี 4 มาตรา ได้แก่ แม่กค แม่กด แม่กบ และแม่กน

2. พยัญชนะที่ไม่ใช่เป็นตัวสะกด ได้แก่ ข ค ก ฌ ผ ฝ ห อ ฮ ซึ่ง ค ข เป็นพยัญชนะที่ไม่ใช่แล้วในปัจจุบัน

สรุปได้ว่า มาตราตัวสะกดมี 9 มาตรา ได้แก่ มาตราแม่ ก กา มาตราแม่กค มาตราแม่กง มาตราแม่กด มาตราแม่กน มาตราแม่กบ มาตราแม่กม มาตราแม่เกย และมาตราแม่เกว คำในภาษาไทยมีทั้งคำที่เป็นไทยแท้ มีตัวสะกดตรงตามมาตราและคำที่รับมาจากภาษาอื่น อันได้แก่ ภาษาบาลี สันสกฤตและภาษาทางยุโรปตะวันตก จะมีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะเช่นนี้นับว่าเป็นปัญหาอีกประการหนึ่งสำหรับนักเรียนภาษาไทย นอกจากนี้คำในภาษาไทยยังมีลักษณะที่เรียกว่า “คำพ้อง” คืออ่านออกเสียงเหมือนกันแต่เขียนไม่เหมือนกันและความหมายก็แตกต่างกัน เช่น คำว่า กาน หมายถึง ตัดเพื่อให้แตกใหม่ กาล หมายถึง เวลา เป็นต้น คำลักษณะนี้หากนักเรียนใช้ตัวสะกดไม่ถูกต้อง จะทำให้สื่อความหมายผิดพลาดไม่ตรงตามความต้องการ ตัวสะกดในภาษาไทยมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเสียงและความหมายของคำให้แตกต่างกัน เช่น สา + ง สาข, สา + น สาน ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนอ่านและเขียนคำตามมาตราตัวสะกดให้ถูกต้อง

หลักสูตรสถานศึกษา

1. โครงสร้างเวลาเรียน

โครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตร โรงเรียนบ้าน โม่งหลวง

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน								
	ระดับประถมศึกษา						ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		
	ป. 1	ป. 2	ป. 3	ป. 4	ป. 5	ป. 6	ม. 1	ม. 2	ม. 3
● กลุ่มสาระการเรียนรู้									
ภาษาไทย	240	240	240	160	160	160	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
วิทยาศาสตร์	80	80	80	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	80	80	80	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
ประวัติศาสตร์	40	40	40	40	40	40	40 (1 นก.)	40 (1 นก.)	40 (1 นก.)
หน้าที่พลเมือง	40	40	40	40	40	40	40 (1 นก.)	40 (1 นก.)	40 (1 นก.)
สุขศึกษาและพลศึกษา	80	80	80	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)
ศิลปะ	80	80	80	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	40	40	40	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)
ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	920	920	920	880	880	880	920 (23 นก.)	920 (23 นก.)	920 (23 นก.)
● กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	120	120	120	120	120	120
● รายวิชา / กิจกรรมที่ สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตาม ความพร้อมและจุดเน้น	ปีละไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง						ปีละไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง		
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า 1,000 ชั่วโมง/ปี						ไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง/ปี		

โครงสร้างเวลาเรียน
หลักสูตร โรงเรียนบ้านโม่งหลวง
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

รายวิชา/กิจกรรม		เวลาเรียน (ชั่วโมง/ปี)
รายวิชาพื้นฐาน		920
ท12101	ภาษาไทย	240
ค12101	คณิตศาสตร์	200
ว12101	วิทยาศาสตร์	80
ส12101	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	120
ส 12102	ประวัติศาสตร์	40
ส 12103	หน้าที่พลเมือง	40
พ12101	สุขศึกษา และพลศึกษา	80
ศ12101	ศิลปะ	80
ง12101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี	40
อ12101	ภาษาอังกฤษ	40
รายวิชาเพิ่มเติม		-
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		120
▪ กิจกรรมแนะแนว		40
▪ กิจกรรมนักเรียน		
ลูกเสือ-เนตรนารี		30
ชุมนุม		40
▪ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์		10
รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น		1,040

2. คำอธิบายรายวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

รายวิชา ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
รหัสวิชา ท 12101

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ภาคเรียนที่ 1-2
เวลา 240 ชั่วโมง/ปี

อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง อธิบายความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน ตั้งคำถาม ตอบคำถาม ระบุใจความสำคัญ แสดงความคิดเห็น คัดคะแนนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน อ่านหนังสือตามความสนใจ อ่านข้อเขียนเชิงอธิบาย ปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อแนะนำ และมีมารยาทในการอ่าน คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนเรื่องสั้น ๆ เกี่ยวกับประสบการณ์ จินตนาการ และมีมารยาทในการเขียน ฟังคำแนะนำ คำสั่งที่ซับซ้อนและปฏิบัติตาม เล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง บอกสาระสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู พูดย่อแสดงความคิดเห็นและความรู้จากเรื่องที่ฟังและดู พุดสื่อสารได้ชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด บอก เขียน พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และเลขไทย เขียนสะกดคำ และบอกความหมายของคำ เรียบเรียงคำเป็นประโยคได้ตรงตามเจตนาของการสื่อสาร บอกลักษณะคำคล้องจอง เลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ ระบุข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือการฟังวรรณกรรมสำหรับเด็กเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ร้องบทร่ำร้องเล่นสำหรับเด็กในห้องเรียน ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ

โดยใช้กระบวนการอ่าน กระบวนการเขียน กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการสื่อความ กระบวนการแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติ อธิบาย บันทึก การตั้งคำถาม ตอบคำถาม ใช้ทักษะการฟัง การดูและการพูด พุดแสดงความคิดเห็น กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาและใช้ทักษะชีวิต

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย มุ่งมั่นในการทำงาน เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ชื่นชมและเห็นคุณค่าของความเป็นไทย สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ตัวชี้วัด

ท 1.1 ป.2/1, ป.2/2, ป.2/3, ป.2/4, ป.2/5, ป.2/6, ป.2/7, ป.2/8

ท 2.1 ป.2/1, ป.2/2, ป.2/3, ป.2/4

ท 3.1 ป.2/1, ป.2/2, ป.2/3, ป.2/4, ป.2/5, ป.2/6, ป.2/7

ท 4.1 ป.2/1, ป.2/2, ป.2/3, ป.2/4, ป.2/5

ท 5.1 ป.2/1, ป.2/2, ป.2/3

รวมทั้งหมด 27 ตัวชี้วัด

การอ่านและการอ่านสะกดคำ

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิตประจำวัน ใช้เพื่อแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลิน และถือได้ว่าเป็นหัวใจของการศึกษา ซึ่งครูผู้สอนควรมีการฝึกฝนทักษะการอ่านให้กับนักเรียน

การอ่าน

ความหมายของการอ่าน

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการอ่านไว้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการอ่าน ดังนี้

การอ่านมีความหมายตามคำอธิบายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546 : 1364) ว่า “อ่าน ก. ว่าตามตัวหนังสือ, ถ้าออกเสียงด้วย เรียกว่า อ่านออกเสียง, ถ้าไม่ต้องออกเสียง เรียกว่า อ่านในใจ, สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ เช่น อ่านสีหน้า, อ่านริมฝีปาก, อ่านในใจ, ตีความ เช่น อ่านรหัส, อ่านสายทาง, คิด นับ. (ไทยเดิม).”

ยศวดี นงค์สวัสดิ์ (2550 : 14) การอ่าน คือ การแปลความหมายจากอักษรหรือสัญลักษณ์ มาเป็นความคิด และมุ่งที่จะใช้ความคิดนั้นให้เกิดประโยชน์ ซึ่งการอ่านจะต้องอาศัยหลายองค์ประกอบร่วมกันและสัมพันธ์กัน ไม่ว่าจะเป็นอวัยวะต่างๆที่ใช้ในการอ่านหรือประสบการณ์เพื่อให้การอ่านบรรลุผลสำเร็จ

วิไลวรรณ ถิ่นจะนะ (2551 : 23) การอ่านเป็นการออกเสียงตามตัวอักษรและเป็นกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้สึกลึกซึ้งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร โดยใช้สัญลักษณ์เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอด อันจะนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่าน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมาย ซึ่งต้องอาศัยพื้นฐานประสบการณ์เดิมของผู้อ่านที่มีอยู่เป็นเครื่องช่วยพิจารณาตัดสินใจ และนำความรู้ความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์

กัลยา แข็งแรง (2552 :15) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษร สัญลักษณ์ ออกมาเป็นถ้อยคำเป็นถ้อยคำและความคิด แล้วนำความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐาน

ระวีวรรณ ลิทธิโชติ (2552 : 11) การอ่านคือ การเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ สัญลักษณ์ ที่พิมพ์หรือเขียนทั้งของตนเองและผู้อื่น ได้ถูกต้องและนำไปใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ศรัณญา นาคา (2557 : 16) การอ่าน หมายถึง ความสามารถในการแปลความหมายของตัวอักษร คำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ สัญลักษณ์ เครื่องหมายและรูปภาพที่อ่านออกมาให้เป็นความรู้ความคิดระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกันและสามารถเลือกความคิดที่ดีไปใช้ประโยชน์ได้

สรุปได้ว่า การอ่าน เป็นกระบวนการรับรู้ และแปลความจากสัญลักษณ์หรือตัวอักษรออกมาเป็นความคิด หรือถ้อยคำ โดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจประสบการณ์เดิม ตลอดจนทัศนคติของผู้อ่านประกอบ เพื่อความเข้าใจในเรื่องที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านรับรู้ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งการอ่านนี้เป็นทักษะประเภทหนึ่งที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจึงจะเกิดความชำนาญ

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ การสื่อสาร รวมไปถึงการดำรงชีวิต ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

ทรงนาถ จันทรกลับ (2550 : 42) กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพราะการอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแสวงหาความรู้ และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ทำให้เป็นผู้รอบรู้ มีความคิดกว้างขวางและลุ่มลึก เกิดความเจริญงอกงามทางด้านสติปัญญา ท้นเหตุการณ์ ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมีความสุข ส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศด้วย

วิไลวรรณ ถิ่นจะนะ (2551 : 24) กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ช่วยให้บุคคลพัฒนาตนให้มีชีวิตที่สมบูรณ์และมีความสุข เกิดความเจริญงอกงามทางด้านสติปัญญา สามารถติดตามความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต และส่งผลในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

กัลยา แจ่มแรง (2552 : 16) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง ทั้งในด้านความรู้ การศึกษาค้นคว้าความเพลิดเพลิน เป็นการช่วยพัฒนาชีวิตและพัฒนาอาชีพ ให้ก้าวหน้า

วรรณิ โสมประยูร (2553 : 128-129) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญต่อคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสาขาอาชีพ สรุปได้ว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาทุกระดับ บุคคลต้องอาศัย ทักษะการอ่านทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ ตามที่ต้องการ การอ่านมีความสำคัญดังนี้

1. ในชีวิตประจำวัน คนเราต้องอาศัยการสื่อสาร เพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นทั้ง ด้านภารกิจส่วนตัวและการประกอบอาชีพ
2. การอ่านช่วยให้บุคคลนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนาอาชีพให้เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จได้
3. การอ่านสามารถสนองความต้องการพื้นฐานด้านต่างๆ เช่น ความมั่นคง ปลอดภัย การเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม และเกียรติยศชื่อเสียง เป็นต้น
4. การอ่านช่วยส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์ ทำให้เป็นผู้รอบรู้
5. การอ่านเป็นกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจ และช่วยให้บุคคลรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน
6. การอ่านเรื่องราวในอดีต จะช่วยให้บุคคลทราบเรื่องราวในอดีต และช่วยให้ผู้อ่านรู้จักอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของไทยเอาไว้ และสามารถพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปได้

กาญจนา โพธิ์ถักขันธ์ (2554 : 38) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นหนึ่งในสี่ทักษะทางภาษาที่จำเป็นต้องฝึกฝนอยู่เสมอ และไม่มีวันสิ้นสุด สามารถฝึกได้เรื่อย ๆ ตามวัยและประสบการณ์ของผู้อ่าน เพราะการอ่านนั้นจะเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนเรา เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้มนุษย์ได้รับความรู้ ความคิด และความบันเทิงใจ ช่วยปรับปรุงชีวิตให้สดใสสมบูรณ์

ศรัญญา นาดา (2557 : 19) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะที่ใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ ความเพลิดเพลินมาสู่ผู้อ่านและได้รับประสบการณ์ไปพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ ระบบการสื่อสาร เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ให้เจริญก้าวหน้า และส่งผลไปถึงการพัฒนาการเมือง การปกครอง ศาสนา ประวัติศาสตร์ ของประเทศชาติด้วย

สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญ เนื่องจากการอ่านเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชาอื่นๆ เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ ผู้อ่านสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็น

ประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้เป็นอย่างดี การอ่านทำให้เราเป็นคนที่มีความรู้ที่กว้างไกลและรู้เท่าทันเหตุการณ์อยู่เสมอ สามารถนำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีได้ อีกทั้งการอ่านเป็นการช่วยให้คนเราใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วย กล่าวคือ หากเรามีเวลาว่างเราหยิบหนังสือขึ้นมาอ่านไม่ว่าจะเป็นการ์ตูน นิยายสาร หนังสือพิมพ์ หรือหนังสือเรียน หนังสือเหล่านี้ล้วนทำให้เราได้รับประโยชน์ไม่มากนักน้อย เช่น หนังสือพิมพ์ทำให้เราทราบข่าวสารบ้านเมือง การ์ตูนทำให้เราเพลิดเพลิน คลายเครียด เป็นต้น แต่ความสำคัญของการอ่านจะมากหรือน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการอ่านแต่ละครั้งด้วย

หลักการสอนอ่าน

จากการทบทวนวรรณกรรม เรื่อง หลักการสอนอ่านของ สิริรัตน์ ศรีโพธา (2549 : 22) กฤติกา เจริญยศ (2552 : 16) และกัลยา แข็งแรง (2552 : 22) พบว่าหลักการสอนอ่านมีดังนี้

1. ครูต้องดูความพร้อมของเด็กก่อนที่เราจะสอน เช่น ให้นักเรียนทดลองอ่านคำศัพท์ต่าง ๆ ก่อนที่จะสอน เป็นการทดสอบก่อนเรียนและกระตุ้นให้นักเรียนอยากจะเรียนรู้ในเรื่องคำเหล่านั้นหากเป็นนักเรียนชั้นเล็ก ๆ ต้องฝึกความพร้อมทางด้านร่างกายด้วย เช่น ฝึกการกวาดสายตาไปตามตัวหนังสือ เพื่อให้ให้นักเรียนอ่านได้เร็วขึ้น บางครั้งสายตาของนักเรียนอาจจะมีปัญหา เช่น สายตาสั้น เราต้องเข้าไปดูแลเด็กเหล่านั้นเป็นพิเศษด้วย
2. ในการสอนอ่านครูต้องดูความต้องการของเด็ก หรือบรรยากาศในชั้นเรียนด้วย หากช่วงที่จะสอนมีเสียงรบกวน เป็นช่วงกลางวันที่เด็กง่วงนอน ต้องมีการกระตุ้นให้เด็กอยากจะเรียนรู้ เช่น ให้เด็กเล่นเกมเกี่ยวกับการทายคำศัพท์ โดยมีบัตรภาพให้ดูแล้วให้ทายว่าเป็นคำศัพท์คำไหน แล้วให้นักเรียนฝึกแจกถูกสะกดคำ เขียนคำ เขียนประโยคตามลำดับเพื่อให้นักเรียนอ่านและเขียนได้ถูกต้อง
3. คำศัพท์ต่าง ๆ ที่จะให้นักเรียนอ่านนั้นต้องดูประสิทธิภาพ สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กด้วยคำไหนที่นักเรียนไม่รู้จักรูต้องอธิบายเพิ่มเติม หรือหารูปมาให้ดู หรือบางทีอาจจะให้นักเรียนไปหาความหมายจากพจนานุกรม นำมาวาดเป็นรูปภาพ แล้วนำมาให้เพื่อน ๆ ดู นักเรียนจะได้คิดภาพออกและรู้จักคำ ซึ่งจะช่วยในการจดจำและทำให้นักเรียนอ่านคำศัพท์เหล่านั้นได้
4. นักเรียนแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้ไม่เท่ากัน ฉะนั้นในการสอนอ่านครูต้องดูความสามารถของนักเรียนแต่ละคนด้วย เด็กที่เรียนอ่อนครูอาจจะสอนเพิ่มเติม และดูแลอย่างใกล้ชิดหรือจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนเก่งช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน
5. การอ่านควรจะมีแบบอย่าง ๆ จนนักเรียนเกิดทักษะ เพื่อจะได้นำทักษะการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ หรือเพิ่มพูนประสบการณ์ จึงจะช่วยให้การอ่านเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

6. การสอนอ่านควรมีสื่อวัสดุอุปกรณ์อย่างหลากหลาย เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมได้กว้างขวาง การสอนโดยยึดหนังสือเล่มเดียว ย่อมไม่สนองต่อความต้องการของนักเรียนได้ทุกคน ควรมีสื่อ หนังสืออ่านประกอบ และแบบเรียนหลาย ๆ สำนักพิมพ์

7. การสอนอ่านในช่วงระยะแรกเรียน (ประถมศึกษาปีที่ 1 และประถมศึกษาปีที่ 2) ย่อมเป็นไปได้ช้า ต้องใช้เวลามาก ฉะนั้นในการสอนครูควรมุ่งผลด้านคุณภาพที่เด็กจะได้รับมากกว่าปริมาณที่สอน การอ่านในเด็กระดับนี้ เป็นการสอนอ่านเบื้องต้น เพื่อให้เด็กนักเรียนสามารถอ่านได้ เป็นการวางรากฐานให้ก้าวหน้าต่อไป บทเรียนที่จะใช้อ่านควรเป็นบทเรียนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนเห็นทุก ๆ วัน ควรให้นักเรียนอ่านสื่อที่หลากหลาย เช่น อ่านคำที่ประกอบรูปภาพต่าง ๆ อ่านประโยค อ่านแผนภูมิ อ่านป้ายประกาศให้อ่านทั้งเดี่ยวและเป็นหมู่ เพื่อออกเสียงให้ชัดเจนถูกต้อง ให้รู้จักความหมายของคำ เข้าใจเนื้อเรื่อง ควรสอนกลไกในการอ่านที่สำคัญ เช่น การกวาดสายตาไปบนบรรทัดที่อ่านจากซ้ายไปขวาให้สม่ำเสมอ กวดขันการอ่านหนังสือที่ถูกต้อง ให้สามารถเล่าเรื่องที่อ่านนั้นได้ ส่งเสริมการอ่าน ฝึกฝนทักษะในการออกเสียงและการอ่านในใจ ให้รู้จักการประสมคำและการผันอักษรให้ดียิ่งขึ้น การสอนอ่านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 นี้ เป็นการสร้างนิสัยและความรู้สึกรักอ่านหนังสือ ถ้านักเรียนอ่านหนังสือแล้วได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน นักเรียนจะเห็นความสำคัญของการอ่าน พอใจและสนใจต่อการอ่านมาก ทำให้นักเรียนรักการอ่าน และใช้การอ่านให้เกิดประโยชน์ในการเรียนต่อไป

8. การสอนอ่าน นอกจากจะมุ่งให้เข้าใจความหมายของคำใหม่แล้วยังมุ่งให้มีการฝึกซ้ำในรูปแบบอื่น เช่น แผนภูมิประสบการณ์ การเขียนอธิบายภาพ การฝึกแจกลูกสะกดคำ เป็นต้น

9. การสอนอ่านที่ดีนั้น ควรส่งเสริมให้นักเรียนอ่านอย่างอิสระเป็นครั้งคราว ควรจัดมุมให้นักเรียนฝึกอ่าน และกำหนดเวลาที่ให้นักเรียนฝึกอ่านตามลำพังเป็นประจำด้วย

10. ครูควรสำรวจข้อบกพร่องในการสอนอ่านของตนเสมอ เพื่อให้ทราบว่าจะตรงไหนดี ตรงไหนควรแก้ไข เพื่อปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้น

11. ครูไม่ควรลงโทษ เมื่อเด็กประสบความล้มเหลวในการอ่าน ควรมีการเสริมแรงทางบวก เช่น ให้คะแนนพัฒนาการ ให้รางวัลหากนักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น

จากหลักการสอนอ่านดังกล่าวมาสรุปได้ว่าการสอนอ่านนั้น ครูควรใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ควรฝึกทักษะการอ่านบ่อย ๆ เพื่อให้นักเรียนจำคำศัพท์ได้ อาจจะให้นักเรียนไปหาความหมายของคำศัพท์จากพจนานุกรม เขียนคำศัพท์ บางคำที่วาดภาพได้ก็วาดภาพแล้วให้นักเรียนออกไปนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนจะได้อ่านคำศัพท์ได้ และเป็นการฝึก

ในเรื่องการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง ครูไม่ควรลงโทษหากนักเรียนอ่านไม่ได้ ควรมีการเสริมแรงทางบวก หรือสอนซ่อมเสริม เป็นรายบุคคล หรือให้ทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม

วิธีการสอนอ่าน

การสอนอ่านให้มีประสิทธิภาพนั้นผู้สอนควรใช้วิธีการที่หลากหลายและเลือกใช้ให้เหมาะกับนักเรียนแต่ละบุคคลซึ่งส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานในการอ่านไม่เท่ากันนับตั้งแต่เริ่มมีการสอนหนังสือไทยมาจนถึงปัจจุบัน มีวิธีการสอนหลายวิธี สรุปได้ดังนี้

ระวีวรรณ ลิทธิโชติ (2552 : 13-15) และ ศรีทูล ฉาธัญ และคณะ (2553 : 27-28) กล่าวถึง วิธีการสอนอ่านว่า การสอนอ่านสำหรับเด็กที่ยังไม่เรียนหนังสือ ให้สามารถอ่านและถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด หรือคำพูดออกมาเป็นตัวหนังสือ สามารถใช้วิธีการสอนอ่านดังนี้

1. วิธีสอนอ่านแบบแจกลูก คือ การสอนที่ถือว่าคำประกอบด้วยรูปและเสียงของพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด เวลาสอนอ่านจะไม่ให้อ่านเป็นคำ ๆ แต่จะให้เทียบเสียงโดยเริ่มต้นจากการสอนให้จำและออกเสียงคำ แล้วนำรูปคำมากระจายหรือแจกลูก โดยการเปลี่ยนสระ พยัญชนะต้น หรือ ตัวสะกด เป็นการช่วยให้นักเรียนอ่านคำได้ เพราะรู้จัก พยัญชนะ สระ ตัวสะกด แล้วใช้เสียงช่วยพาไป มีวิธีการดังนี้

- 1.1 ยึดพยัญชนะต้นเป็นหลัก แจกลูกโดยเปลี่ยนรูปสระ เช่น กะ กา กิ กี่ กี้
- 1.2 ยึดสระเป็นหลัก แจกลูกโดยเปลี่ยนพยัญชนะต้น เช่น กา ขา คางา ตา นา
- 1.3 ยึดสระและตัวสะกดเป็นหลัก แจกลูกโดยเปลี่ยนพยัญชนะต้น เช่น กาง

ขาง คาง คาง นาง ทาง

1.4 ยึดพยัญชนะต้นและสระเป็นหลัก แจกลูกโดยเปลี่ยนตัวสะกด เช่น คาง

คาน คาย คาว คาก คาค คาบ

2. วิธีสอนแบบเทียบเสียง คือ การเทียบเสียงสระหรือสระและตัวสะกด เป็นหลักในการอ่านเพื่อประโยชน์ในการเทียบเสียงหัดอ่าน เช่น อา ขา กา มา นา ตา มีเสียง อา เหมือนกัน ดี มี ปี สี รี จี มี มีเสียง อี เหมือนกัน เมื่อผันได้แล้วนำคำที่อ่านได้มาเรียงเป็นประโยค เช่น กา ดี ตา สี อา มี นา ดี การสอนคำที่มีตัวสะกด ก็ใช้วิธีเทียบเสียงเช่นเดียวกัน จาน นาน วาน มีเสียง อา น วัน มั่น จัน มีเสียง อัน การสอนเทียบเสียงบางครั้งเรียกว่า แจกลูกเทียบเสียง หรือผันอักษร มีประโยชน์ในการเทียบเสียงหัดอ่าน ส่วนการสอนสะกดคำนั้นมีประโยชน์ในการหัดเขียน เพราะฉะนั้นในการสอนเทียบเสียงหรือสะกดคำแต่ละครั้ง ครูจึงควรมีความมุ่งหมายว่าสอนเพื่ออ่าน หรือสอนเพื่อเขียน แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งการสอนอ่านและการสอนเขียนจะสอนแยกจากกันโดยอิสระไม่ได้

3. วิธีสอนแบบมาตรฐาน วิธีนี้ได้แบบอย่างมาจากการสอนภาษาต่างประเทศ โดยยึดหลักว่าในชีวิตประจำวันนั้น คนเราสื่อความหมายกันเป็นประโยค และคำ จึงจะทำให้เข้าใจ

ตรงกัน การสอนที่สอดคล้องกับธรรมชาติของภาษาก็คือ สอนให้เป็นประโยค และคำ โดยคัดเลือก ประโยคและคำที่มีความหมายต่อตัวนักเรียนมาให้อ่านและเขียน แยกออกได้เป็น 2 วิธี

3.1 สอนเป็นคำ คือ วิธีการสอนอ่านโดยให้นักเรียนอ่านเป็นคำ เมื่อนักเรียน จำคำได้มากพอสมควรจึงสอนให้รู้จักพยัญชนะและสระในภายหลัง ครูอาจใช้บัตรคำให้เด็กอ่าน ตาม ให้ดูภาพประกอบ เป็นต้น การสอนด้วยวิธีนี้ เป็นการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคยตา ระหว่างคำกับภาพ โดยคาดหวังว่าหากนักเรียนเห็นบ่อย ๆ จะจำคำได้ภาพได้ จากนั้นจึงสอนอ่าน สะกดคำ เพราะนักเรียนไม่สามารถจำคำได้จำนวนมาก ๆ การสอนอ่านสะกดคำจะให้นักเรียน อ่านคำต่าง ๆ ได้มากยิ่งขึ้น เมื่อเจอคำศัพท์ใหม่ นักเรียนจะอ่านได้ แต่การจำเป็นคำนักเรียนจะอ่าน ได้เฉพาะคำที่เคยอ่าน

3.2 การสอนเป็นประโยค คือ การนำประโยคมาให้นักเรียนอ่าน โดยเลือก ประโยคที่มีความหมาย สัมพันธ์กับนักเรียน หรือประโยคที่เป็นคำบอกเล่าของนักเรียน การนำเอา การสอนเป็นคำ และเป็นประโยคมาสอนนักเรียน เรียกว่า การสอนแบบมาตรฐาน ซึ่งถือว่าการ สอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของนักเรียน

4. วิธีสอนแบบผสมผสาน คือ การนำวิธีสอนเป็นคำและเป็นประโยคมาเป็นบันได ขึ้นขั้นในการสอน แล้วจึงสอนด้วยวิธีเทียบเสียง แจกลูก โดยสอนเป็นคำและประโยคก่อน โดยไม่ คำนึงถึงหลักเกณฑ์ใด ๆ ในเรื่องการผสม หรือการแจกลูก จนสังเกตเห็นว่าเด็กคุ้นกับการแยกคำ เป็นพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ แล้วจึงนำเอาหนังสือแบบเรียนประเภทเทียบเสียง แจกลูกเข้ามา สอนด้วย หนังสืออ่านเป็นคำและเป็นประโยคก็กลายเป็นแบบสอนอ่านไป จากนั้นก็จะนำเอา หนังสือแบบสอนอ่านอื่น ๆ ให้นักเรียนอ่านต่อไป

5. วิธีสอนอ่านสะกดคำ คือ การสอนอ่านโดยนำเสียงพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดมาประสมเป็นคำอ่าน เช่น จาน สะกดว่า จ - -า - จา - จา - น - จาน หรือ จ - -า - น - จาน วิธีนี้ช่วยให้เด็กรู้จักหลักเกณฑ์ของการเรียงลำดับตัวอักษรภายในคำหนึ่ง ๆ เพื่อจะได้ออกเสียง ได้ชัดเจนและเขียนคำนั้นได้ถูกต้อง การอ่านสะกดคำจะต้องให้นักเรียนสังเกตรูปคำพร้อมๆ กับการ อ่าน ครูจะต้องให้อ่านสะกดคำและเขียนคำพร้อมๆ กัน การสอนสะกดคำจะนำคำที่มีความหมายมา สอน เมื่อสะกดคำจนจำได้แล้ว ต่อไปไม่ต้องใช้วิธีการสะกดคำ เพราะการสะกดคำจะเป็นเครื่องมือ ในการอ่านสอนอ่านคำใหม่ เมื่อนักเรียนจำคำได้แล้วให้นักเรียนฝึกอ่านเป็นคำได้เลย มิฉะนั้น นักเรียนจะจับใจความไม่ได้และอ่านได้ช้า

6. วิธีสอนอ่านเบื้องต้น คือ การสอนอ่านโดยมีเนื้อหาเป็นชุด ตามระดับ ความสามารถของนักเรียนตั้งแต่ง่ายไปถึงยาก เริ่มจากอ่านเป็นคำ ไปจนถึงการอ่านเพื่อเข้าใจ ความหมาย เนื้อหามีตั้งแต่สั้น ๆ ไปจนถึงเนื้อหาที่มีความยาวหลายหน้ากระดาษ ภายในชุดการสอน

ประกอบด้วยบัตรคำ บัตรภาพ เนื้อหาสาระที่จะให้นักเรียนอ่าน มีการจำกัดคำยาก และเพิ่มปริมาณคำยากตามลำดับ มีคู่มือครูและมีการทดสอบแต่ละตอนแต่ละชุด ดังนั้นการสอนอ่านด้วยวิธีนี้จึงเป็นการกำหนดเนื้อหาที่เป็นระบบจากง่ายไปหายาก

7. วิธีองค์รวมทางภาษา คือ การสอนโดยรวมทักษะทั้งการฟัง การอ่าน การพูดและการเขียน ไม่ควรแยกสอนทีละทักษะ นักเรียนจะพัฒนาทักษะไปพร้อม ๆ กัน การสอนภาษาแก่นักเรียนควรสอนในเนื้อหาสาระที่มีความหมายสำหรับนักเรียน โดยมีขั้นตอนในการสอนดังนี้

7.1 อ่านหนังสือให้นักเรียนฟัง

7.2 ฝึกให้นักเรียนอ่านหนังสือทุกวัน โดยใช้เวลาไม่มาก

7.3 เรื่องที่นำมาให้นักเรียนอ่านควรเป็นเรื่องในลักษณะเดียวกันทุกวัน

7.4 ในการสอนเขียน ครูควรเขียนให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่างบ่อยๆ

7.5 ให้นักเรียนเขียนอธิบายภาพในสมุดภาพที่นักเรียนจัดทำขึ้น

7.6 จัดทำเรื่องที่อ่านให้ง่ายขึ้น เช่น รวบรวมคำยากหรือจัดหมวดหมู่ของคำ

ตามเนื้อหาที่อ่าน

8. วิธีจัดประสบการณ์ทางภาษา คือ วิธีการสอนอ่านที่เหมาะสมสำหรับการสอนอ่านในระยะเริ่มต้น ไปจนถึงระยะกลาง นั่นคือจากระดับอนุบาลไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการรวมทุกทักษะไปพร้อมกัน การสอนโดยวิธีนี้มีความเชื่อว่านักเรียนมีความเชื่อเรื่องอะไร เขาจะพูดเกี่ยวกับเรื่องนั้น ดังนั้นการจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนจึงยึดความสนใจของนักเรียนเป็นหลัก เช่น นักเรียนมีความสนใจเรื่องการวาดภาพ หรืองานศิลปะ ครูอาจให้นักเรียนเขียนอธิบายภาพที่นักเรียนวาด แล้วให้อ่านข้อความที่เขียนให้เพื่อนฟัง เป็นต้น

9. วิธีสอนอ่านเป็นรายบุคคล ในการสอนอ่านเป็นรายบุคคลนั้นจะต้องคำนึงถึงความต้องการ และความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล เป็นหลัก นักเรียนควรมีโอกาสในการคัดเลือกหนังสือที่อ่านด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนจะเลือกตามความสนใจและระดับความยากง่ายที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง ครูผู้สอนควรเตรียมหนังสือไว้มาก ๆ เพื่อให้นักเรียนเลือกอ่าน ครูควรสอนนักเรียนให้รู้จักคำ ประโยค และอ่านข้อความที่ยาว ๆ ตามลำดับ การวัดผลเน้นทักษะที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมาย เช่น การอ่านคำ การอ่านและจับใจความสำคัญ การอ่านเป็นประโยค เป็นต้น

สรุปได้ว่า วิธีการสอนอ่านมีหลายวิธี ได้แก่ 1. วิธีสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำ 2. วิธีสอนแบบเทียบเสียง 3. วิธีสอนแบบมาตรฐาน 4. วิธีสอนแบบผสมผสาน 5. วิธีสอนอ่านสะกดคำ 6. วิธีสอนอ่านเบื้องต้น 7. วิธีองค์รวมทางภาษา 8. วิธีจัดประสบการณ์ทางภาษา 9. วิธีสอนอ่าน

เป็นรายบุคคล ครูควรเลือกใช้วิธีการที่หลากหลาย หรือเลือกวิธีการที่สอนแล้วนักเรียนเข้าใจ อ่านได้ถูกต้องคล่องแคล่ว และอ่านได้ภายในเวลาที่รวดเร็วมากที่สุด

การอ่านสะกดคำ

การอ่านสะกดคำเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ของนักเรียน และเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่าน คุณภาพการอ่านของนักเรียนย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา

ความหมายของการอ่านสะกดคำ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความหมายของการอ่านสะกดคำมีนักการศึกษาได้ให้ความหมาย ไว้ดังนี้

ปัทมา ทัพพิริฎ (2551 : 14) การอ่านสะกดคำ หมายถึง การอ่านโดยนำเสียงพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดมาประสมเป็นคำอ่าน การอ่านสะกดคำต้องให้นักเรียนสังเกตรูปคำพร้อมกับการอ่านและสอนสะกดคำพร้อมกับการเขียน และนำคำที่มีความหมายมาสอน ควรสอนสะกดคำเฉพาะคำใหม่ มิฉะนั้นนักเรียนจะจับใจความไม่ได้และอ่านได้ช้า

บุญบา พรหมภักดี (2552 : 24) กล่าวว่า การอ่านสะกดคำ หมายถึง การอ่านแยกส่วนประกอบของคำ คือ พยัญชนะต้น สระ ตัวสะกด และวรรณยุกต์ เช่น ตา อ่านว่า ตอ – อา – ตา

กัลยา แข็งแรง (2552 : 10-11) การอ่านสะกดคำ หมายถึง กระบวนการขั้นพื้นฐานของการอ่าน โดยนำเสียงพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดมาประสมเป็นคำอ่าน ทำให้ออกเสียงคำต่าง ๆ ที่มีความหมายในภาษาไทยได้อย่างถูกต้องชัดเจน เพื่อให้นักเรียนได้หลักเกณฑ์ทางภาษาทั้งการอ่านและการเขียนไปพร้อมกัน

ศิริรัตน์ เกิดแก้ว (2553 : 27) การอ่านสะกดคำ หมายถึง การออกเสียงตามพยัญชนะ สระ ตัวสะกด และวรรณยุกต์ ประสมกันเป็นคำอ่านที่ถูกต้องตามพจนานุกรม เพื่อให้นักเรียนรู้หลักในการประสมคำ และเขียนหรือบอกตัวอักษรที่ใช้ประสมกันเป็นคำ โดยควรสอนอ่านและเขียนสะกดคำไปพร้อม ๆ กัน

สรุปได้ว่า การอ่านสะกดคำ หมายถึง การอ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ ตัวสะกด และวรรณยุกต์ ได้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน การอ่านสะกดคำจะต้องให้นักเรียนสังเกตรูปคำ และควรสอนให้นักเรียนเขียนสะกดคำไปพร้อมกันด้วย เพื่อให้นักเรียนอ่านออกและเขียนได้ไปพร้อมกัน หากอ่านสะกดคำจนจำคำได้แล้ว ไม่ต้องอ่านสะกดคำอีก เพราะการอ่านสะกดคำควรใช้ในการสอนอ่านคำใหม่

ความสำคัญของการอ่านสะกดคำ

การอ่านสะกดคำ มีความสำคัญและจำเป็นต้องฝึกฝนให้นักเรียนอ่านให้ถูกต้องตามอักขรวิธี ซึ่งจะต้องเริ่มฝึกทักษะตั้งแต่เริ่มเรียน ใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทย และกลุ่มสาระอื่น ๆ การอ่านสะกดคำช่วยให้อ่านและเขียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งทรงนาถ จันทร์กลับ (2550 : 45) ยศวดี นงศ์สวัสดิ์ (2550 : 16) และ วิไลวรรณ ถิ่นจะนะ (2551 : 27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านสะกดคำโดยสรุปได้ดังนี้

การอ่านสะกดคำเป็นเรื่องจำเป็นมากสำหรับผู้เริ่มเรียน การอ่านสะกดคำถือว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการอ่าน ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีทักษะการอ่านที่ดีและมีประสิทธิภาพ สามารถใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในทักษะวิชา ด้านอื่น ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพของนักเรียนในอนาคตต่อไป หากครูไม่ได้สอนอ่านสะกดคำแก่นักเรียนในระยะเริ่มเรียน การอ่านของนักเรียนจะขาดหลักเกณฑ์การประสมคำ ทำให้เมื่ออ่านหนังสือมากขึ้นจะสับสน อ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือผิด ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญของนักเรียนในปัจจุบัน ผลการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ย่อมส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ เพราะการอ่านสะกดคำเป็นเครื่องมือในการสอนอ่าน การสอนอ่านสะกดคำควรควรใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เนื่องจากจำนวนคำที่นักเรียนต้องเรียนมีมากขึ้น นักเรียนจำรูปคำพื้นฐานได้ไม่หมด การอ่านสะกดคำจะช่วยให้นักเรียนประสมคำอ่านได้และสามารถอ่านหนังสือได้ด้วยตนเอง การอ่านสะกดคำเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนรู้ เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและสาระอื่น ๆ ความสามารถในการอ่านสะกดคำของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความสำคัญต่อการอ่านของเด็ก และเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการสอนภาษาไทย ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จึงจำเป็นต้องฝึกทักษะการอ่านสะกดคำให้ถูกต้อง และพัฒนานักเรียนให้สามารถอ่านเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การที่จะฝึกทักษะให้นักเรียนอ่านสะกดคำได้ถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องฝึกทักษะในการอ่านสะกดคำตามมาตราตัวสะกดให้ถูกต้อง เพื่อให้อ่านได้ถูกต้องและคล่องแคล่ว

ปัญหาและสาเหตุการอ่านสะกดคำไม่ถูกต้อง

ธิดารัตน์ อิมัง (2556 : 34-36) กล่าวว่าปัญหาและสาเหตุการอ่านสะกดคำไม่ถูกต้องมีดังนี้

1. สาเหตุจากการศึกษาเช่น ขาดพื้นฐานการอ่านไม่มีวัสดุการอ่านที่มีประสิทธิภาพ และมีวัสดุไม่เพียงพอตอนเริ่มฝึกอ่าน การเรียนไม่ได้เน้นหนักและมุ่งสอนอย่างจริงจัง มีปัญหาตั้งแต่เริ่มหัดอ่านจึงทำให้เบื่อง่ายที่จะฝึกฝน ไม่มีความรู้พื้นฐานเดิมเพียงพอที่จะรับประสบการณ์ใหม่ ขาดความกระตือรือร้นหรือแรงสนับสนุนในการอ่าน เป็นต้น

2. สาเหตุจากความสามารถทางสมอง เช่น ไอคิวต่ำกว่าเกณฑ์
3. สาเหตุจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น สิ่งแวดล้อมไม่เอื้อต่อการอ่าน ห่างไกลจากห้องสมุด สภาพสังคมโดยรอบส่วนใหญ่ไม่สนใจกับการอ่าน
4. สาเหตุจากอารมณ์ เช่น เด็กไม่มีความมั่นคงทางอารมณ์ ขาดความอบอุ่นจากทางบ้าน
5. ปัญหาจากความพิการ เช่น ความพิการทางสายตา ความพิการของร่างกายส่วนใดส่วนหนึ่ง

ครูผู้สอนไม่ควรจะมุ่งแต่การสอนแต่ในบทเรียนเพียงอย่างเดียว บทบาทสำคัญอยู่ที่ตัวครูต้องให้ความสำคัญในด้านการสอนอ่านสะกดคำ โดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคำกับภาพ เพื่อให้ นักเรียนอ่านสะกดคำได้อย่างถูกต้อง ปัญหาการอ่านที่สำคัญอยู่ที่ครูผู้สอน โดยเฉพาะการอ่านออกเสียง ครูควรอ่านให้ถูกต้องและชัดเจน ออกเสียงคำควบกล้ำ และออกเสียง ร ล ให้ถูกต้อง ซึ่งจะเป็นตัวอย่างที่ดีให้นักเรียน อีกทั้งถ้าครูสามารถจัดหาหรือผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการพัฒนาการอ่านมาใช้สอนนักเรียน จะทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านการอ่านดียิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าปัญหาบางประการจะอยู่ที่ตัวนักเรียน เช่น ด้านร่างกาย ระดับสติปัญญา ความเอาใจใส่จากบิดา มารดา ตลอดจนสิ่งแวดล้อมของเด็กก็ตาม

กัลยา แจ่มแจ้ง (2552 : 16-17) ได้กล่าวถึงปัญหาในการอ่านไม่ถูกต้องไว้ดังนี้

1. อ่านไม่ออก ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 ที่ยังจำหลักเกณฑ์ในการสะกดคำต่าง ๆ ไม่ได้ จึงอ่านไม่ได้ เช่น อ่านคำที่ใช้อักษรต่ำและอักษรสูงที่มีวรรณยุกต์ผิดเพี้ยนไม่ถูกต้อง อ่านคำที่ประสมกับสระประสมไม่ได้ อ่านคำที่ใช้ตัวสะกดไม่ตรงมาตราตัวสะกดไม่ได้ เป็นต้น

2. อ่านคำผิด ได้แก่ อ่านคำที่มีอักษรนำไม่ถูกต้อง เช่น ผลิต (ผะ-ผลิต) อ่าน ผลิต อ่านคำพ้องรูปไม่ถูกต้อง เช่น เพลา (เพ-ลา) อ่านเป็น เพลา อ่านแยกคำหรืออ่านแบ่งวรรคตอนผิด เช่น โหนด (ละ-โหนด) อ่านเป็น โล – นด

3. อ่านออกเสียงผิด ได้แก่ อ่านตุ้คำ เช่น ออกเสียงพยัญชนะตัวหนึ่งเป็นพยัญชนะอีกตัวหนึ่ง เช่น เราไปเที่ยวภูเขาสนุกมาก อ่านว่า เราไปเที่ยวภูเขาสนุกมาก ออกเสียงคำที่ใช้ ร เป็น ล เช่น โรงเรียน เป็น โลงเรียน อ่านคำควบกล้ำไม่ถูกต้อง เช่น ปรับปรุง อ่าน ปับปุง อ่านคำตามลักษณะของภาษาถิ่น เช่น นักเรียนที่พูดภาษาไทยถิ่นเหนืออ่านข้อความ เขาเดินไปพบช้าง ว่า เขาเดินไปพบช้าง อ่านคำที่มาจากภาษาต่างประเทศไม่ถูกต้อง เช่น อ่านคำ คอมพิวเตอร์ ตามรูปคำที่สะกด คือ คอม-พิว-เตอร์ ที่ถูกต้องอ่านว่า คอม – พิว – เตื่อ และอ่านลากเสียง ยานกาง โดยมาก

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะอ่านออกเสียงในลักษณะเช่นนี้เพื่อให้อ่านพร้อม ๆ กัน การอ่านลากเสียงหรือยานเสียง ทำให้เกิดผลเสียหลายประการ เช่น ทำให้คิดช้า ความคิดเกี่ยวกับเนื้อเรื่องไม่ต่อเนื่อง จับใจความสำคัญไม่ได้ ถ้าไม่แก้ไขจะคิดเป็นนิสัย ทำให้เสียบุคลิกภาพในการอ่าน และทำให้เป็นคนเฉื่อยชา

4. อ่านช้า เนื่องจากสะกดคำไม่ค่อยได้ จึงต้องใช้เวลาในการอ่านค่อนข้างนาน

5. จับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้ นักเรียนบางคนอ่านได้ แต่ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน และจับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้ ทำให้การอ่านไม่มีความหมายและไม่มีประโยชน์ เพราะไม่รู้เรื่องหรือได้สาระความรู้จากเรื่องที่อ่านเลย

6. อ่านทั้งคำบางคำ เช่น ข้อความเขียนไว้ว่า “ระหว่างเดินทางไปโรงเรียน จะต้องเดินผ่านตลาด” นักเรียนที่อ่านลักษณะนี้อาจจะอ่านว่า “ระหว่างทางไปโรงเรียน เดินผ่านตลาด”

7. ไม่เห็นประโยชน์ของการอ่าน นักเรียนบางคนไม่ชอบอ่านหนังสือ เวลาที่ครูให้อ่านสามารถอ่านได้ แต่ในเวลาว่างไม่ชอบอ่านหนังสือ ทำให้มีความรู้ไม่กว้างขวางและไม่มีพัฒนาการทางด้านการอ่าน

สุวิทย์ ชาวไทย (2549 : 30-31) กล่าวถึง ปัญหาและสาเหตุของการสะกดคำไม่ถูกต้องไว้ดังนี้

1. ขาดหลักเกณฑ์ในการสะกดคำ
2. ขาดประสบการณ์ในการอ่าน
3. ไม่ชอบอ่านหนังสือ
4. เคยเห็นแบบอย่างมาผิด
5. ไม่ทราบความหมายของคำ
6. อ่านตามสำเนียงภาษาถิ่น
7. ใช้แนวเทียบผิด
8. ไม่รู้หลักภาษา
9. ความพิการทางสายตา
10. ขาดการฝึกฝนอย่างเพียงพอ
11. สะกดผิดเพราะการเดา
12. จำความสัมผัสของตัวสะกดกับความหมายของคำพ้องเสียงไม่ได้

ถาวร สืบทอง (2555 : 26-29) กล่าวถึงสาเหตุและข้อบกพร่องในการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านช้า
2. อ่านข้ามบรรทัด
3. อ่านไม่เว้นวรรค
4. จับใจความสำคัญไม่ได้
5. อ่านย้อนหน้าย้อนหลัง
6. อ่านกลับ เช่น บอก เป็น กอบ
7. อ่านข้าม

สรุปได้ว่าสาเหตุและปัญหาการอ่านสะกดคำไม่ถูกต้องมีสาเหตุมาจากครูผู้สอน ตัวนักเรียน และวิธีสอน สาเหตุและปัญหาการอ่านสะกดคำมีหลายประการ เช่น ไม่ทราบความหมายคำ ใช้การเดา ใช้แนวเทียบเสียงผิด ออกเสียงผิดตามความเคยชิน มีประสบการณ์ในการอ่านที่ไม่ถูกต้อง ไม่มีคนแนะนำการอ่านที่ถูกต้อง ไม่รู้หลักเกณฑ์ในการอ่านสะกดคำ อ่านตามสำเนียงภาษาถิ่น ขาดการฝึกฝนทางด้านการอ่าน เป็นต้น ดังนั้นครูควรกระตุ้นให้นักเรียนอ่านสะกดคำให้ถูกต้องตามหลักภาษาเพื่อให้สามารถอ่านและเขียนได้อย่างถูกต้อง โดยใช้วิธีสอนที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย และฝึกฝนการอ่านสะกดคำอย่างสม่ำเสมอ

วิธีการสอนอ่านสะกดคำ

วิธีการสอนอ่านสะกดคำมีหลายวิธี ดังที่ ระวีวรรณ สิทธิโชติ (2552 : 17-18) ทรงนาถ จันทร์กลั้ว (2550 : 47-48) และกัลยา แข็งแรง (2552 : 12-14) กล่าวว่าวิธีการสอนอ่านสะกดคำมีหลายวิธี ถ้าสะกดเพื่ออ่านจะสะกดคำตามเสียง ถ้าสะกดคำเพื่อเขียนจะสะกดคำตามรูปสรุปได้ดังนี้

1. วิธีอ่านสะกดคำตามรูปคำ เช่น

กา สะกดว่า กอ – อา – กา

ขา สะกดว่า ขอ – อา – ขา

คาง สะกดว่า คอ – ออ – งอ – คาง

ค้าง สะกดว่า คอ – ออ – งอ – คาง – ไไม้โท – ค้าง

2. วิธีอ่านสะกดคำโดยสะกดแม่ ก กา ก่อน แล้วจึงสะกดมาตราตัวสะกด เช่น

คาง สะกดว่า คอ – ออ – กา – กา – งอ – คาง

ค้าง สะกดว่า คอ – ออ – กา – กา – งอ – คาง – ไไม้โท – ค้าง

3. วิธีอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราตัวสะกดจะเป็นคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ เช่น คำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต เขมร ภาษาอังกฤษ เป็นต้น มีวิธีสอนอ่านสะกดคำดังนี้

3.1 เห็นรูปคำและอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง

3.2 จำรูปคำและรู้ความหมายของคำ

3.3 รู้หลักการสะกดคำ เช่น

แม่กง ใช้ ง สะกด

แม่กน ใช้ น ร ล พ ญ ฌ

แม่กบ ใช้ บ ภ พ ฟ

คำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดจะไม่อ่านสะกดคำ แต่ใช้หลักการสังเกตรูปคำ จำคำให้ได้โดยอ่านและเขียนคำนั้นเสมอ รู้ความหมายของคำและรู้หลักการอ่านสะกดคำ เช่น เหตุ อ่านว่า เหตุ ให้รู้ว่า ตุ ออกเสียง ค เป็นเสียงท้าย

4. วิธีอ่านสะกดคำอักษรควบ มี 2 วิธี ดังนี้

4.1 สะกดคำเพื่ออ่าน จะมุ่งเสียงของคำด้วยการออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงกล้ำก่อน วิธีนี้นักเรียนจะออกเสียงกล้ำชัดเจน เช่น

กรอง สะกดว่า กรอ – ออ – งอ – กรอง

กล้วย สะกดว่า กลอ – อัว – ขอ – กลวย – ไม้โท – กล้วย

4.2 สะกดคำเพื่อเขียน จะสะกดคำแบบเรียงพยัญชนะต้น เช่น

กรอง สะกดว่า กอ – รอ – ออ – งอ – กรอง

กล้วย สะกดว่า กอ – ลอ – อัว – ขอ – กลวย – ไม้โท – กล้วย

ถ้าสะกดคำแบบเรียงพยัญชนะต้น นักเรียนจะออกเสียงเฉพาะพยัญชนะต้นตัวแรก และทิ้งเสียงพยัญชนะต้นตัวที่สอง ทำให้ออกเสียงควบไม่ชัด

5. วิธีอ่านสะกดคำอักษรนำ มีดังนี้

5.1 ห นำ ย ร ล ว ให้ออกเสียงพยัญชนะนำก่อน เช่น หล ออกเสียง หลอ หย ออกเสียง หยอ เป็นต้น แล้วจึงสะกดคำ เช่น

หลา สะกดว่า หลอ – อา – หลา

หยา สะกดว่า หยอ – อา – หยา

จะเห็นว่าอักษรตัวแรกมีอิทธิพลต่อตัวที่สอง บางคนจะให้อ่านแบบเทียบเสียง เช่น

ลา – หลา

ลอ – หลอ

ลาด – หลาด

ส่วนการอ่านสะกดคำเพื่อมุ่งเขียน จะสะกดคำแบบเรียงพยัญชนะก็ได้ เพื่อมุ่งการจำรูปคำ เช่น หอ – ลอ – อา – หลา, หอ – ขอ – อา – หยา ก็ได้

5.2 อ นำ ย ให้ออกเสียง ออ เป็นเสียง ย แล้วสะกดคำ เช่น อย่า สะกดว่า ยอ – อา – ยา – ไม่เอก – อย่า (ออกเสียง อย่า เพราะอิทธิพลของเสียง อ ที่เป็นอักษรนำ) หรือ ออ – ยอ – อา – ยา – ไม่เอก – อย่า อีกวิธีหนึ่งไม่สะกดแต่ให้จำเป็นรูปคำทั้ง 4 คำ คือ อย่า อยู่ อย่าง อยาก

5.3 การอ่านสะกดคำที่อักษรสูงนำอักษรต่ำเดี่ยว หรืออักษรกลางนำอักษรต่ำเดี่ยว เช่น สน_ สม_ ขน_ จม_ ถล_ ตล_ เป็นต้น ให้ออกเสียงนำก่อน เช่น สน_ ออกเสียง สะหนอ สม_ ออกเสียง สะหมอ ขน_ ออกเสียง ขะหนอ ตล_ ออกเสียง ตะหลอ แล้วจึงสะกดคำเพื่อออกเสียง ให้ถูกต้อง เช่น

เสมอ สะกดว่า สะหมอ – เออ – สะ – หมอ

สนอง สะกดว่า สะหนอ – ออ – งอ – สนอง

หรือจะสะกดคำแบบเรียงตัวพยัญชนะก็ได้ เพื่อมุ่งการเขียนคำให้ถูก เช่น

เสมอ สะกดว่า สอ – มอ – เออ – สะ – หมอ

สนอง สะกดว่า สอ – นอ – ออ – งอ – สะหนอง

แต่นักเรียนจะไม่ได้หลักการออกเสียง แต่ถ้าอ่านบ่อยและอ่านมาก จะทำให้อ่านได้ถูกต้อง การสอนอ่านอักษรนำควรให้นักเรียนจำว่าคำใดเป็นอักษรนำ จะออกเสียงพยัญชนะต้นตัวที่สองตามตัวหน้า

6. วิธีอ่านสะกดคำที่สระเปลี่ยนและลดรูป มีสระบางตัวเมื่อมีตัวสะกดจะเปลี่ยนรูปคำ เช่น

สระ โอะ มีตัวสะกด จะลดรูป เช่น

ลด สะกดว่า ลอ – โอะ – คอ – ลด

สระอะ มีตัวสะกด จะเปลี่ยนรูปเป็นไม้หันอากาศ เช่น

วัน สะกดว่า วอ – อะ – นอ – วัน

สระเอะ มีตัวสะกดจะเปลี่ยนรูปใช้ไม้ไต่คู้ เช่น

เปิด สะกดว่า ปอ – เอะ – คอ – เปิด

สระเออ มีตัวสะกด จะเปลี่ยนรูปสระจาก เอ เป็น เิ เช่น

เดิน สะกดว่า คอ – เออ – นอ – เดิน

สระอะ มีตัวสะกด จะเปลี่ยนรูปสระจาก แะ เป็น แะ เช่น

แจ้ง สะกดว่า ขอ – แอะ – จอ – แจ้ง

สระอัว มีตัวสะกด จะเปลี่ยนรูปโดยไม่เขียน ัว เช่น

ลวด สะกดว่า ลอ – อัว – คอ – ลวด

การสอนคำที่มีสระลดรูปหรือเปลี่ยนรูป ให้นักเรียนสังเกตรูปคำว่ามีวิธีอ่านอย่างไร
จำว่าสระใดลดรูปหรือเปลี่ยนรูปเป็นแบบใด สอนให้นักเรียนรู้ความหมายของคำ ฝึกอ่านสะกดคำ
อยู่เสมอจะให้นักเรียนอ่านได้และจำคำได้ดี

7. วิธีอ่านสะกดคำที่มีตัวการันต์เป็นคำมาจากภาษาอื่น เช่น ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต จะมีตัวสะกดไม่ตรงมาตราตัวสะกด การสะกดคำที่มีการันต์จะให้อ่านเป็นคำแล้วสังเกตรูปคำ แล้วรู้กฎเกณฑ์ตามหลักภาษา คำที่มีตัวการันต์ พยัญชนะการันต์จะไม่ออกเสียง

จะเห็นว่าวิธีการสอนอ่านสะกดคำมีหลายวิธี ครูควรใช้รูปแบบเดียวกันในการสอน เช่น จะใช้วิธีอ่านสะกดคำตามรูปคำหรือวิธีอ่านสะกดคำโดยสะกดแม่ ก กา ก่อน แล้วจึงสะกดมาตราตัวสะกด เพื่อให้นักเรียนไม่สับสนในการอ่าน วิธีการสอนอ่านสะกดคำมี 2 วิธี ที่เป็นหลักในการสอน คือ สอนอ่านสะกดคำเพื่ออ่าน และสอนอ่านสะกดคำเพื่อเขียน ครูควรเลือกใช้วิธีการให้เหมาะสมว่าจะสะกดคำเพื่ออ่านหรือเขียน

ข้อควรปฏิบัติในการสอนอ่านสะกดคำ

ในการสอนอ่านสะกดคำ วรรณิ โสภประยูร (2539 : 158-159) ปัทมา พัทธีรัฐ (2551 : 16-20) และกัลยา แจ้งแรง (2552 : 20-22) ได้กล่าวถึงข้อควรปฏิบัติสรุปได้ดังนี้

1. ต้องสอนทุกครั้งที่นักเรียนเรียนคำใหม่ที่เป็นคำพื้นฐานในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 หรืออาจถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ว่ายังจำเป็นต้องสอนหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านของนักเรียน

2. ควรสอนจากง่ายไปหายาก คือสอนจากคำที่เป็นตัวสะกดในมาตรา แม่ ก กา คำที่มีตัวสะกดตรงมาตรา ไม่ตรงมาตรา ตามลำดับ และต่อด้วยคำที่มีลักษณะซับซ้อน เช่น คำที่เป็นอักษรนำ คำที่มีตัวการันต์ เป็นต้น

3. ควรเน้นเรื่องการอ่านสะกดคำ ทั้งแบบเห็นคำจากบัตรคำ หรือที่ครูเขียนบนกระดานหรือจากหนังสือเรียน และการฝึกแจกลูกแบบปากเปล่า (ไม่เห็นคำ) จนสามารถอ่านสะกดคำได้อย่างคล่องปาก

4. ควรตระหนักเสมอว่า การสอนอ่านสะกดคำที่ถูกต้อง เป็นการออกเสียงมิใช่การแยกตัวพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ลงในตารางแจกลูกคำ เพราะนั่นเป็นเพียงการจำแนกตัวอักษรที่เป็นส่วนประกอบของคำเท่านั้น

5. การอ่านสะกดคำ มีวิธีอ่านได้หลายแบบ แบบที่ใช้ในการสอนอ่านสะกดคำนั้น ครูจะต้องเป็นผู้เลือกดูว่าควรจะใช้แบบใดและเมื่อใด ให้เหมาะสมกับลักษณะของบทเรียนและนักเรียนของตน ครูควรใช้วิธีการอ่านสะกดคำเมื่อนักเรียนเริ่มอ่าน หากนักเรียนสามารถอ่านหนังสือได้คล่อง ก็ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีอ่านสะกดคำอีกต่อไป ครูที่สอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 หรืออาจถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถ้าเป็นครูคนเดียวกันได้ยิ่งดีจะได้เห็นพัฒนาการของนักเรียน เห็นจุดเด่น จุดด้อย จุดอ่อนของนักเรียน สามารถซ่อมเสริมได้ทันกาล

6. การสอนอ่านสะกดคำแต่ละครั้งไม่ควรใช้เวลาอ่านนานเกินไป จะทำให้นักเรียนเหนื่อยและเบื่อหน่าย ควรสอนอ่านสะกดคำควบคู่กับการสอนอ่านเป็นคำ อ่านเป็นประโยคด้วย เพื่อให้นักเรียนรู้สึกสนุกและเรียนอย่างมีความหมาย

7. การสอนอ่านคำ อ่านประโยค ครูควรเลือกคำที่จะนำมาให้อ่านสะกดคำ ไม่จำเป็นต้องอ่านสะกดคำทุกคำในบทเรียน ควรเลือกคำพื้นฐานหรือคำยากมาให้อ่านสะกดคำ

8. การสอนอ่านสะกดคำ จะใช้มากในช่วงระยะที่นักเรียนเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เมื่อขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีพัฒนาการอ่านมากขึ้น การอ่านสะกดคำควรลดลง อาจจะทำให้การอ่านสะกดคำเพื่อให้เขียนหนังสือ ไม่ผิดเท่านั้น เมื่อนักเรียนอ่านคำได้คล่องแล้วจึงควรเลิกการสะกดคำ

สรุปได้ว่าการสอนอ่านสะกดคำมีข้อควรปฏิบัติ คือ สอนทุกครั้งที่ยื่นคำใหม่ สอนจากคำที่ง่ายไปหายาก การสอนอ่านสะกดคำ จะใช้มากในช่วงที่นักเรียนศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ซึ่งมีวิธีอ่านสะกดคำได้หลายแบบ ครูควรเลือกดูว่าควรจะใช้แบบใดและเมื่อใด ให้เหมาะสมกับลักษณะของบทเรียนและนักเรียนของตน เมื่อนักเรียนสามารถอ่านหนังสือได้คล่อง ควรลดการอ่านสะกดคำลง ให้นักเรียนอ่านสะกดคำเพื่อให้เขียนหนังสือ ไม่ผิดเท่านั้น

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ เป็นการวางแผนการสอนล่วงหน้า และใช้บันทึกหลังการสอนเพื่อเป็นหลักฐานว่าสอนอะไร สอนถึงไหน รวมทั้งบันทึกว่าได้ผลอย่างไร แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ค้นหาคำตอบด้วยตนเองและนำกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

กฤติกา เจริญยศ (2552 : 23) กล่าวว่าแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การเตรียมการวางแผนจัดการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ โดยจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรก่อนทำการสอนของครู ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อพัฒนานักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ

ศรินคร ทุมโยมา (2553 : 37) กล่าวว่าแผนการจัดการเรียนรู้ คือ แนวการดำเนินการและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งมีส่วนสำคัญประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และการประเมินผลนักเรียน อย่างมีระบบเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า และเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปิยวิ สุริยะ (2553 : 25) กล่าวว่าแผนการจัดการเรียนรู้ คือ การเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ มีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยมีส่วนสำคัญประกอบไปด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระวีวรรณ สิทธิโชคิ (2552 : 20) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวในการดำเนินการเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนและวิธีการวัดผลที่ผู้สอนเตรียมไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุสู่จุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้อื่นสามารถนำไปสอนได้

สุพัตรา ดวงแก้วกลาง (2557 : 49) แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการหรือโครงสร้างที่จัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อการปฏิบัติการสอนในวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้ และผ่านตัวชี้วัดของหลักสูตร โดยองค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ต้องจัดทำอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อให้แผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่สุพัตรา ดวงแก้ว กลาง (2557 : 52-53) ระวีวรรณ สิทธิโชติ (2552 : 23-25) กรมวิชาการ (2546 : 7) และอาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 222) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไว้สอดคล้องกันสรุปได้ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง คำอธิบายรายวิชาตามหลักสูตรสถานศึกษา ของสาระการเรียนรู้และช่วงชั้นที่เราจะสอน เพื่อให้เข้าใจเป้าหมายและทิศทางการจัดการเรียนรู้ และนำมาใช้เป็นแนวปฏิบัติในการวางแผนการจัดการเรียนรู้
2. วิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของสาระการเรียนรู้และช่วงชั้นที่เราจะสอน แล้วนำมากำหนดเป็นจุดประสงค์
3. จัดทำสาระการเรียนรู้โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้
4. เลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ มาใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ทักษะกระบวนการและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนผสมผสานระหว่างประสบการณ์และจินตนาการของผู้สอนเอง คงจะไม่มีการสอนใดดีที่สุด วิธีการสอนที่ดี เหมาะสม และสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้มากที่สุด จะต้องยึดหลักในการให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ จนค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ควรสอนให้นักเรียนรู้จักการวางแผนและฝึกทักษะเป็นกลุ่มและรายบุคคล เพื่อให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และเห็นช่องทางในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
5. กำหนดวิธีวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ โดยใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เน้นการประเมินตามสภาพจริง วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย
6. เลือกสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่จะนำมาช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน
7. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้บริหารตรวจและให้ข้อเสนอแนะแล้วนำไปปรับปรุงสรุปได้ว่าการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรเกี่ยวกับมาตรฐาน สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด แล้วนำมากำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดเนื้อหาที่จะสอน เลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหา เลือกวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับ

จุดประสงค์การเรียนรู้ และเลือกแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และให้ผู้บริหารตรวจเพื่อให้ข้อเสนอแนะ

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ต้องศึกษาองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างครบถ้วน ดังที่ระวีวรรณ สิทธิโชติ (2552 : 21-22) และคลิ่งนิจ จันท์แก้ว (2555 : 50) สรุปว่า แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ส่วนหัวของแผน เป็นการเขียนเกี่ยวกับรหัสวิชา รายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้น ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ และเวลาที่ใช้สอน
2. สาระสำคัญ เป็นความคิดรวบยอด หลักการ หรือโครงสร้างของเนื้อหาของเรื่องที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนเมื่อเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ฉะนั้นการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ต้องระบุสาระสำคัญให้ถูกต้องครอบคลุมและชัดเจน
3. จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนเมื่อเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ต้องวิเคราะห์จากหลักสูตรในคำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสิ่งบอกให้ทราบว่าจัดการเรียนการสอนให้อยู่ในขั้นใดของทักษะ เช่น ขั้นความรู้ความจำ ความเข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และควรมีจุดประสงค์ย่อยเพื่อนำทางไปสู่การเรียนรู้ปลายทางด้วย
4. สาระการเรียนรู้ เป็นเนื้อหาที่จะจัดกิจกรรมและต้องการให้เกิดกับนักเรียนเมื่อเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้
5. กระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นการเสนอขั้นตอนหรือกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ต้องเน้นกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาเป็น ได้ฝึกปฏิบัติทั้งงานกลุ่ม และรายบุคคล ฉะนั้นกิจกรรมจะต้องเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความเหมาะสม และส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้ เป็นสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้การสอนบรรลุจุดประสงค์ได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น สื่อและแหล่งการเรียนรู้ควรมีความน่าสนใจ มีความประหยัด และช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วยิ่งขึ้น
7. การวัดและประเมินผล เป็นการกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการวัดและประเมินผลว่า นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดในกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่ โดยแยกประเมินเป็นก่อนเรียน ขณะเรียน และประเมินหลังเรียน เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์

ของแผนการจัดการเรียนรู้หรือไม่ และใช้ข้อมูลจากการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไปได้ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล ได้แก่แบบสังเกต แบบทดสอบแบบสัมภาษณ์ และอื่นๆ การวัดและประเมินผลที่ดีควรจะต้องมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

8. กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมการบันทึกเพิ่มเติมของครูผู้สอนหลังจากได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้บังคับบัญชาตรวจ เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้สอน

9. ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการบันทึกการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสนอแนะหลังจากที่ได้ตรวจสอบความถูกต้อง การกำหนดรายละเอียดในหัวข้อต่าง ๆ ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความสมบูรณ์ เช่น การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อ รวมทั้งการวัดและประเมินผล ให้มีความสอดคล้องส่งเสริมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

10. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ เป็นการบันทึกของผู้สอนหลังจากนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้สอนแล้ว เพื่อนำแผนไปปรับปรุงและใช้สอนในคราวต่อไปประกอบด้วย 3 หัวข้อ คือ

10.1 ผลการเรียนรู้ เป็นการบันทึกผลการเรียนด้านปริมาณและคุณภาพทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย

10.2 ปัญหาและอุปสรรค เป็นการบันทึกปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในช่วงก่อนสอน ขณะสอน และหลังทำการสอน

10.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข เป็นการบันทึกข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ บรรลุวัตถุประสงค์ของบทเรียนและบรรลุตัวชี้วัดของหลักสูตร

สรุปได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบ คือ ส่วนหัวของแผน สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะ ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ โดยเขียนเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้

ลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพ มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ไว้ดังนี้

คณิงนิจ จันทรแก้ว (2555 : 50-51) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่นักเรียนดำเนินการเป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนค้นพบคำตอบ หรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยผู้สอนต้องลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหา ให้นักเรียนคิดแก้ไขหรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง

3. เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนรับรู้ และเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการ และสามารถนำกระบวนการไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

4. เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนได้ใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และนักเรียน

5. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวัสดุอุปกรณ์ แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปิยวิ สุริยะ (2553 : 30) ให้ข้อคิดเกี่ยวกับลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีไว้ดังนี้

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน

2. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำไปสู่จุดประสงค์ได้

3. นักเรียนมี โอกาสเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกตามกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม

4. ให้เนื้อหาใกล้ตัว ชีวิตจริง

5. ครูผู้สอนแสวงหา คิดค้น พัฒนา สื่อร่ายล้อมเขาในท้องถิ่น สื่อเสริมการเรียนรู้

6. จัดระบบการวัดประเมินผลต่อเนื่อง ใช้ผลเพื่อการพัฒนา

สรุปได้ว่าลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรประกอบไปด้วยกิจกรรมที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม มุ่งให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ของครูและส่งผลถึงการเรียนรู้ของนักเรียน ดังที่ สุพัตรา ดวงแก้วกลาง (2557 : 51-52) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 134) ระวีวรรณ สิทธิโชติ (2552 : 20-21) และทัศนภาพ พุยเวียง (2552 : 36) กล่าวถึงประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยสรุปได้ดังนี้

1. ครูผู้วัดดูประสงค์การสอน ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมการสอนของครู และมองเห็นภาระงานล่วงหน้าอย่างชัดเจน ทำให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนักเรียนเกิดประสิทธิผล
2. ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครูที่มีประสบการณ์น้อยหรือจำเป็นต้องสอนหลายวิชา ทำให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปด้วยดี
3. ช่วยให้ผู้บริหาร ผู้นิเทศแนะนำเสนอแนะเพิ่มเติม ตลอดจนให้การสนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งสะดวกต่อการนิเทศและติดตามผล
4. ช่วยให้ครูได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ในเรื่องของหลักสูตรและแนวการสอน การจัดทำและจัดหาสื่อประกอบการสอน ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลอย่างละเอียด
5. ช่วยให้เกิดการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เพราะการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการผสมผสานเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้จากหลักสูตรกับหลักจิตวิทยาการศึกษา หรือนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ ตลอดจนปัจจัยอำนวยความสะดวกของโรงเรียนและสภาพปัญหา ความสนใจ ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และทรัพยากรในท้องถิ่น โดยใช้วิธีการเชิงระบบ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ช่วยให้ครูมีสื่อที่ทำได้ด้วยตนเองล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ครบถ้วน และทันเวลา ช่วยให้ผู้ครูมีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น
7. ทำให้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ช่วยให้ครู สามารถวินิจฉัยจุดอ่อนของนักเรียนที่ควรแก้ไขและทราบจุดเด่นที่ควรให้การส่งเสริมต่อไป นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูเห็นภาพการทำงานของตนเองให้เด่นชัด
8. ทำให้ครูทราบผลการจัดการเรียนรู้ ปัญหาและอุปสรรค แนวทางแก้ปัญหาจากบันทึก หลังการสอน เพื่อใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไปให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
9. ช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถทราบขั้นตอน กระบวนการต่าง ๆ ในการ สอนของครู เพื่อการนิเทศติดตาม และประเมินผลการสอน
10. หากผู้สอนติดธุระจำเป็นไม่สามารถสอนด้วยตนเองได้ แผนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้จะใช้เป็นคู่มือแก่ผู้มาสอนแทนได้เป็นอย่างดี
11. ทำให้ครูมีความเชี่ยวชาญในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ใช้เป็น เครื่องมือในการพัฒนานักเรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร และเป็นเอกสารที่จำเป็นสำหรับการ ประกอบอาชีพครู

12. ทำให้ครูมีผลงานเพื่อใช้ในการพัฒนาวิชาชีพเนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้เป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นถึงความชำนาญพิเศษหรือความเชี่ยวชาญของผู้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถนำไปพัฒนางานในหน้าที่และเสนอเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้นได้

สรุปได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีประโยชน์ คือ เป็นการวางแผนการสอนล่วงหน้า เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทำให้ครูสามารถเตรียมสื่อการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า ทำให้ครูทราบผลการจัดการเรียนรู้ ปัญหา พร้อมแนวทางแก้ไขจากบันทึกหลังการสอน อีกทั้งหากครูผู้สอนคิดอะไรทำให้ผู้มาสอนแทนดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามแผนที่วางไว้

การจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลลิซิท

การจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลลิซิทเป็นวิธีสอนหนึ่งที่มีผลการวิจัยยืนยันว่าสามารถนำมาพัฒนาทักษะด้านการอ่านสะกดคำของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเป็นมา ความหมาย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลลิซิท

วิธีการสอนแบบเอ็กซ์พลลิซิท เกิดจากการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการอ่าน และด้านคณิตศาสตร์ ตั้งแต่ปี ค.ศ.1972 – ค.ศ.1986 โดยจากงานวิจัยค้นพบว่าครูที่มีประสิทธิภาพ จะมีหลักการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง หรือทักษะด้านต่างๆ (Rosenshine, 1986 : 60-62) ดังนี้

1. เริ่มต้นบทเรียนด้วยการแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
2. เริ่มต้นบทเรียนด้วยการทบทวนความรู้เดิมในช่วงเวลาที่ผ่านไป
3. เสนอเนื้อหาสาระใหม่ โดยสอนเนื้อหาเพียงสั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายและจำเนื้อหาได้ดี ประกอบกับให้นักเรียนฝึกทักษะหลังจากได้สอนเนื้อหาสาระไปแล้ว
4. อธิบายอย่างละเอียดเพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระอย่างแจ่มแจ้ง
5. เตรียมแบบฝึกทักษะให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ
6. ถามคำถามหลายๆคำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน
7. ให้คำชี้แนะในระหว่างที่นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ
8. ให้ข้อมูลย้อนกลับและชี้แนะให้ถูกต้อง
9. ให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะเพิ่มเติมถ้าจำเป็น

10. ฝึกต่อไปจนกว่านักเรียนจะสามารถทำแบบฝึกหัดด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องและมั่นใจ

อีกทั้งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซพลีซิทได้แก่ วัชราน เล่าเรียนดี (2547 : 53) จีรศักดิ์ นุ่นปาน (2553 : 82) และ วิชชุณี รัตนะ (2556 : 21) โดยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซพลีซิทพัฒนาโดย บาร์ค โรเซ็นไชน์ และโรเบิร์ต สตีเวนส์ (Baruk Rosenshine and Robert Stevens) ศึกษาถึงวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโดยการตั้งภาระงานวิจัยด้านการอ่านและด้านคณิตศาสตร์ พัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เรียกว่า เอ็กซพลีซิท (Explicit Teaching Model) ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน คือ 1) การทบทวนประจำวัน 2) ขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหาใหม่ 3) ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติโดยครูให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด 4) ขั้นให้ข้อมูลย้อนกลับและวิธีแก้ไข 5) ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติอย่างอิสระ และ 6) ขั้นตอนการทบทวนเป็นรายสัปดาห์และรายเดือน ซึ่งมีหลักการสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง หรือทักษะในรายวิชาต่าง ๆ ให้กับนักเรียน เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การอ่าน คำศัพท์ ไวยากรณ์ หลักภาษาไทย และสังคมศึกษา เป็นต้น

ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซพลีซิท

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซพลีซิทอย่างสอดคล้องกัน ดังที่ศิริดา เอียดแก้ว (2548 : 64) ศิริรัตน์ เกิดแก้ว (2553 : 53) และจีรศักดิ์ นุ่นปาน (2553 : 82) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซพลีซิทโดยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซพลีซิท หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีเป้าหมายของการสอนและขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชัดเจนเป็นลำดับขั้นตอน เน้นการบูรณาการแบบองค์รวมทั้งเนื้อหาสาระและวิธีการ มุ่งสอนให้นักเรียนเข้าใจจริงและฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะ เพื่อให้ นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้

แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้พื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซพลีซิท

แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซพลีซิท มีดังนี้

1. ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ดังที่พรพิมล พรพิชนัม (2551 : 66-67) กล่าวว่า การนำทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองไปใช้ในการจัดการเรียนรู้สามารถทำได้หลายประการดังนี้

1.1 ผลของการเรียนรู้จะมุ่งเน้นไปที่กระบวนการสร้างความรู้ และการตระหนักรู้ในกระบวนการนั้น เป้าหมายการจัดการเรียนรู้จะต้องมาจากการปฏิบัติจริง ดังนั้น ผู้สอนจะต้องยกตัวอย่างให้นักเรียนได้เห็นจริง รวมถึงจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนฝึกฝน การสร้าง

องค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยอาจกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เห็นเรื่องหรือปัญหาที่มีขอบเขตกว้าง และสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งกับเนื้อหาที่สมบูรณ์

1.2 ผู้สอนจะมีบทบาทต่างไปจากเดิม จากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และควบคุมการเรียนรู้ ไปเป็นผู้อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือนักเรียนในการเรียนรู้ หรือ เปลี่ยนจาก “การให้ความรู้” ไปเป็น “การให้นักเรียนสร้างความรู้” บทบาทของผู้สอนจะต้องทำหน้าที่ช่วยสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดแก่นักเรียน จัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตรงกับความสนใจ และส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน นอกจากนั้นผู้สอนยังต้องมีความเป็นประชาธิปไตย และมีเหตุผลโดยส่งเสริมให้นักเรียนเป็นเจ้าของหัวข้อการจัดการเรียนรู้ อาจนำปัญหาหรือหัวข้อมาจากนักเรียนและใช้ปัญหานั้นเป็นแรงกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน

1.3 ออกแบบการเรียนรู้ที่มีลักษณะสมจริง โดยกำหนดบริบทของการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิด บริบทการเรียนรู้ที่มีความสมจริงคือ การจัดสถานการณ์ที่กระตุ้นให้นักเรียนมีโอกาสได้ใช้สติปัญญาที่มีลักษณะเดียวกันกับที่นักเรียนจะต้องนำไปใช้ในอนาคต

1.4 ผู้สอนอาจเสนอแนะให้นักเรียนใช้ข้อมูลเดิม หรือข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ แทนที่จะมอบให้อ่านแนวคิดที่ผู้อื่นเขียนไว้

1.5 ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้หลักการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีหลักในการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1.5.1 นักเรียนเป็นเจ้าของความคิดมากกว่าเป็นผู้รับสารหรือซึมซับข้อมูล

1.5.2 การสื่อสารของผู้สอนจะเป็นลักษณะกระตุ้นให้นักเรียนคิดโดยไม่ต้องบอก หรือตอบคำถามตรงๆ นักเรียนต้องเรียนรู้วิธีแปลความหมาย สิ่งที่ผู้สอนพูด เพื่อนำมาใช้หาคำตอบที่นักเรียนต้องการ

1.5.3 นักเรียนเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ

1.5.4 สิ่งที่นักเรียนเข้าใจ เป็นสิ่งที่นักเรียนสร้างขึ้น ไม่ใช่การลอกเลียนแบบแนวคิดของผู้สอน

1.5.5 สิ่งที่เรียนและวิธีเรียนมีผลกระทบจากบริบทของสังคม

1.5.6 ผู้สอนยอมรับและส่งเสริมความคิดริเริ่ม ความเป็นตัวเองของนักเรียน ยอมรับความคิดของนักเรียนและส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดอย่างอิสระ จะเป็นการช่วยพัฒนาความมีเอกลักษณ์ทางวิชาการเฉพาะตัวของนักเรียน ควรตั้งคำถามและประเด็นแล้วให้นักเรียนวิเคราะห์และหาคำตอบด้วยตนเอง จะช่วยให้นักเรียนเป็นคนที่รับผิดชอบที่จะหาความรู้และแก้ปัญหาด้วยตนเองต่อไป

1.5.7 ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความคิดที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนไม่พอใจความรู้ที่ง่าย ๆ แต่สามารถเชื่อมโยงและสรุปความคิดรวบยอดต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์ ทำนายและให้คำอธิบายความคิดของตนเองได้ เป็นการพัฒนาความคิดขั้นสูงของนักเรียน

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ (Gagne) ทิศนา ขัมมณี (2550 : 73-74) กล่าวว่า กาเย่ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 9 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 สร้างความสนใจ (Gaining Attention) เป็นขั้นที่ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียน เป็นการสร้างแรงจูงใจที่เกิดขึ้นทั้งจากสิ่งยั่วยุภายนอกและแรงจูงใจที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง โดยครูอาจใช้วิธีการสนทนา ซักถาม ทายปัญหา หรือมีสื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้นักเรียนตื่นตัวและมีความสนใจที่จะเรียนรู้

2.2 แจ้งจุดประสงค์ (Informing the Learner of the Objective) เป็นการบอกให้นักเรียนทราบถึงเป้าหมายหรือผลที่จะได้รับจากการเรียนบทเรียนนั้น เพื่อให้นักเรียนเห็นประโยชน์ในการเรียน ทำให้นักเรียนวางแผนการเรียนของตนเองได้ นอกจากนั้นยังสามารถช่วยให้ครูดำเนินการสอนตามแนวทางที่จะนำไปสู่จุดหมายได้เป็นอย่างดี

2.3 กระตุ้นให้นักเรียนระลึกถึงความรู้เดิมที่จำเป็น (Stimulating Recall of Prerequisite Learned Capabilities) เป็นการทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็นต่อการเชื่อมโยงให้เกิดการเรียนรู้ความรู้ใหม่ เนื่องจากการเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง การเรียนรู้ความรู้ใหม่ต้องอาศัยความรู้เก่าเป็นพื้นฐาน

2.4 เสนอบทเรียนใหม่ (Presenting Stimulus) เป็นการเริ่มกิจกรรมของบทเรียนใหม่โดยใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่เหมาะสม มาประกอบการจัดการเรียนรู้

2.5 ให้แนวทางการเรียนรู้ (Providing Learning Guidance) เป็นการช่วยให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมด้วยตนเอง ครูอาจแนะนำวิธีการทำกิจกรรม แนะนำแหล่งค้นคว้าซึ่งเป็นการนำทางแก่นักเรียนที่จะต้องไปคิดต่อเอง

2.6 ให้ลงมือปฏิบัติ (Eliciting the Performances) เป็นการให้นักเรียนลงมือปฏิบัติเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมตามจุดประสงค์

2.7 ให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นขั้นที่ครูให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติกิจกรรมหรือพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก ว่ามีความถูกต้องหรือไม่ อย่างไร และเพียงใด

2.8 ประเมินพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ (Assessing the Performance) เป็นขั้นการวัดและประเมินว่านักเรียนสามารถเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของบทเรียนเพียงใด ซึ่งอาจทำการวัดโดยใช้ข้อสอบ แบบสังเกต การตรวจผลงาน หรือการสัมภาษณ์แล้วแต่

ว่าจุดประสงค์นั้นต้องการวัดพฤติกรรมด้านใด แต่สิ่งที่สำคัญคือ เครื่องมือที่ใช้วัดจะต้องมีคุณภาพ มีความเชื่อถือได้ และมีความเที่ยงตรงในการวัด

2.9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้ของนักเรียน (Enhancing Retention and Transfer) เป็นการสรุป การย้ำ ทบทวนการเรียนรู้ที่ผ่านมาเพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรม การเรียนรู้ที่คงทน กิจกรรมในขั้นนี้อาจเป็นแบบฝึกหัด การให้ทำกิจกรรมเพิ่มพูนความรู้ รวมทั้ง การให้ทำการบ้าน การทำรายงาน หรือหาความรู้เพิ่มเติมจากความรู้ที่ได้ในชั้นเรียน

3. ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสเชเบล (Ausubel) วัชราน เล่าเรียนดี (2550 : 156-158) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลีซิฟที่มีหลักการสอดคล้องกับทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสเชเบล (Ausubel) ดังนี้

3.1 ก่อนที่จะสอนอะไรครูจะต้องให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้ใหม่ให้เข้ากับความรู้เดิมซึ่งเป็นการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในวิชาที่มีเนื้อหาต่อเนื่องกัน

3.2 บอกให้นักเรียนทราบถึงจุดประสงค์ของบทเรียน หรือเน้นสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ พร้อมกับบอกนักเรียนถึงความคิดรวบยอดที่สำคัญ (Concepts) เพื่อให้นักเรียนจะได้ใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ความรู้ใหม่

3.3 แบ่งบทเรียนออกเป็นขั้น ๆ จากง่ายไปหายาก เมื่อสอนจบแต่ละขั้นควรถามนักเรียน เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนมีความเข้าใจเรื่องที่เรียนไปแล้วก่อนที่จะเริ่มการสอนขั้นต่อไป

3.4 ชี้ให้นักเรียนเห็นความแตกต่างและความคล้ายคลึงของสิ่งที่เรียนใหม่กับความรู้เดิมที่มีอยู่ เพื่อจะได้ช่วยให้จำได้นาน

3.5 เมื่อสอนจบ ผู้สอนควรสรุปและทบทวนตั้งแต่ต้น พร้อมกับเน้นใจความสำคัญของสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ เพื่อช่วยให้นักเรียนรวบรวมหรือเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม

3.6 ให้ทำการบ้านหรือแบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนจะได้มีโอกาสทบทวนความรู้ที่เรียนรู้ใหม่ด้วยตนเองและนำไปประยุกต์ใช้

สรุปได้ว่า แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้พื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลีซิฟ คือ ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยครูเป็นผู้แนะนำและช่วยเหลือนักเรียนในการเรียนรู้ เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจนเกิดองค์ความรู้ การจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลีซิฟได้นำทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ เน้นการให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ที่มุ่งให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ ซึ่งจะทำให้ นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้อย่างมีความหมายโดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 9 ขั้น ได้แก่ 1. สร้างความสนใจ 2. แจ้งจุดประสงค์ 3. กระตุ้นให้

นักเรียนระลึกถึงความรู้เดิมที่จำเป็น 4. เสนอบทเรียนใหม่ 5. ให้แนวทางการเรียนรู้ 6. ให้ลงมือปฏิบัติ 7. ให้ข้อมูลป้อนกลับ 8. ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ 9. ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้ และมีขั้นตอนการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ อย่างมีความหมายของออบูเชบล ได้แก่ ทบทวนเนื้อหา แง้จุดประสงค์ สอนตามลำดับขั้นตอน เชื่อมโยงความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ สรุปและทบทวน ให้ทำแบบฝึกหัดและนำไปประยุกต์ใช้

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลิชิต

การจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลิชิตมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นลำดับขั้นตอน มีการทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้วก่อนที่จะเริ่มบทเรียนใหม่ และมีขั้นตอนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ ดังที่ วิษุณี รัตนะ (2556 : 22-29) นัลสวรรค์ ศรีจันทร์ (2545 : 73) วัชร เล่าเรียนดี (2550 : 156-158) และทิสนา แจมมณี (2550 : 117) สรุปถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลิชิต ไว้ว่า มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทบทวนความรู้เดิมและตรวจการบ้าน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ ทบทวนความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ใหม่ ครูอาจซักถามเพิ่มเติม สอนเนื้อหาใหม่ที่นักเรียนจำไม่ได้หรือยังไม่เข้าใจ ฝึกทักษะใหม่หรือทักษะที่เรียนหรือฝึกไปแล้ว เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนพร้อมที่จะเรียน รวมทั้งทบทวนการบ้านและแบบฝึกทักษะ

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอเนื้อหาสาระหรือทักษะใหม่

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีดังนี้

2.1 แง้จุดประสงค์การเรียนรู้สั้นๆ แต่เข้าใจง่าย โดยเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือพฤติกรรมที่คาดหวังเป็นข้อ ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน ลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาที่จะให้นักเรียนเรียน

2.2 เริ่มสอนเนื้อหาที่ละน้อยทีละขั้นตอน หรือแบ่งสอนเป็นเรื่องย่อย ๆ ตามลำดับความยากง่าย ใช้ภาษาพูดอธิบายยกตัวอย่างที่ชัดเจน ให้คำแนะนำทีละขั้นตอน ใช้สื่อประกอบการอธิบายเพื่อให้แน่ใจว่าแต่ละประเด็นที่สอน นักเรียนเข้าใจแจ่มแจ้งก่อนที่จะดำเนินการสอนในขั้นต่อไป เสนอโครงสร้างและภาพรวมของสาระความรู้ ซักถามนักเรียนเพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจ เน้นประเด็นที่สำคัญให้นักเรียนทราบ

2.3 ตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน อธิบายรายละเอียด สาธิต และยกตัวอย่างประกอบประเด็นเนื้อหาที่สำคัญ เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนพร้อมที่จะฝึกปฏิบัติด้วยตนเองได้

ขั้นตอนที่ 3 ฝึกปฏิบัติโดยครูคอยแนะนำอย่างใกล้ชิด

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การฝึกนักเรียนในระยะแรกครูควรคอยช่วยเหลือแนะนำโดยตลอด มีการซักถามนักเรียนบ่อย ๆ ถามคำถามเพื่อให้ นักเรียนตอบ และได้ฝึกฝนอย่างเพียงพอ คำถามที่ถามควรเกี่ยวข้องกับเนื้อหาใหม่หรือทักษะใหม่ ครูตรวจสอบความเข้าใจโดยการประเมินจากคำตอบของนักเรียน ระหว่างตรวจสอบความเข้าใจ ครูควรอธิบายเพิ่มเติม ให้ข้อมูลย้อนกลับหรืออธิบายซ้ำให้นักเรียนมีการตอบสนอง และให้ข้อมูลย้อนกลับแก้ไขในทันที ครูควรแน่ใจว่านักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การให้ข้อมูลย้อนกลับควรดำเนินการในระหว่างฝึกในตอนต้น โดยมีครูคอยแนะนำ เพื่อให้ นักเรียนสามารถปฏิบัติเองได้โดยลำพัง การฝึกปฏิบัติโดยครูคอยแนะนำควรจะทำอย่างต่อเนื่องจนกว่านักเรียนชำนาญ จนถึงเกณฑ์ที่นักเรียนทำได้ 80%

ในขั้นตอนนี้มีข้อเสนอแนะในการตรวจสอบความเข้าใจเพื่อจะได้แก้ไขความผิดพลาดความบกพร่อง คือ เตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าให้มาก เพื่อถามให้นักเรียนตอบอย่างทั่วถึงและคำตอบที่ได้ควรเป็นคำตอบที่ตรงประเด็นสำคัญ หรือตรงตามในเรื่องหรือทักษะที่จะสอน ให้นักเรียนสรุปกฎหรือกระบวนการด้วยตนเอง ให้นักเรียนตอบ โดยเขียนคำตอบในสมุด ทำแบบเรียน หลังจากการสอนครูควรให้นักเรียนเขียนสาระสำคัญ ประเด็นสำคัญ และสรุปประเด็นสำคัญลงสมุด ดังนั้นการตรวจสอบความเข้าใจจึงมีความสำคัญและจำเป็นเพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหาสาระที่เรียนผ่านมา และเป็นการย้ำเพื่อความเข้าใจของนักเรียน หลังจากการฝึกปฏิบัติแล้วนักเรียนควรจะสามารถปฏิบัติตามขั้นตอน หรือทักษะนั้น ๆ อย่างถูกต้อง ฝึกตอบคำถามประเภทความรู้ ความจำ ความเข้าใจ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 การให้ข้อมูลย้อนกลับและการแก้ไขข้อบกพร่อง

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นตอนนี้ คือ ในการตอบของนักเรียน ถ้าตอบถูกต้องหรือตอบด้วยความมั่นใจ ครูควรตอบสนอง ด้วยคำพูดที่เสริมกำลังใจ เช่น “ดีมาก” “ดี” “ถูกต้อง” ถ้านักเรียนตอบถูกแต่ตอบด้วยความลังเลไม่แน่ใจ ครูควรถามย้ำเกี่ยวกับเรื่องนั้น หรือบอกกระบวนการที่ได้คำตอบนั้นมา ครูควรตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนเสมอ ในการแก้ไขการตอบผิดของนักเรียนครูควรให้ข้อมูลเพิ่มเติม เช่น ถามคำถามให้ง่ายขึ้น ให้คำแนะนำ อธิบาย ทบทวนหรือสอนใหม่ในขั้นสุดท้าย ถามคำถามซ้ำจนกว่าจะถูก การแก้ไขข้อบกพร่องควรทำจนกว่าครูจะแน่ใจว่านักเรียนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของบทเรียน และหากนักเรียนสงสัยหรือถามครูควรพยายามตอบทุกคำถามของนักเรียน

ในประเด็นของการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนมีข้อเสนอแนะในการตอบสนองคำตอบของนักเรียน โดยลักษณะการตอบคำถามของนักเรียนสามารถแยกได้เป็น 4 ลักษณะ คือ

1. ตอบถูกต้อง รวดเร็ว มีความมั่นใจในคำตอบ โดยปกติพฤติกรรมนักเรียนจะปรากฏในช่วงการเรียนตอนแรก ๆ ตอนที่มีการทบทวน ครูควรถามคำถามใหม่ๆ พร้อมทั้งมีการฝึกเพิ่มเติมและกล่าวคำชมเชย

2. ตอบถูกต้องแต่ลังเลไม่แน่ใจ จะปรากฏในการเรียนในตอนต้นหรือช่วงให้ฝึกโดยมีครูคอยแนะนำ มีข้อเสนอแนะว่าครูควรให้ข้อมูลย้อนกลับ ตอบสนองกลับไปเป็นข้อความสั้นๆ เช่น ถูกต้อง ดีมาก การให้ข้อมูลย้อนกลับในลักษณะนี้ควรให้ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจว่าคำตอบนั้นถูกต้องเพราะอะไร

3. ตอบผิดเพราะไม่ระวัง ถ้านักเรียนตอบผิดเพราะสะเพร่าครูควรแก้ไขและให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ตอบผิดเพราะไม่มีความรู้จำเนื้อหาสาระไม่ได้ นักเรียนที่ตอบผิดในช่วงต้น ระยะเวลาเรียนเนื้อหาสาระใหม่ ซึ่งให้เห็นว่านักเรียนมีความรู้ไม่แน่นอน ไม่รู้จริงเกี่ยวกับสาระความรู้ที่ครูควรแก้ไข คือ ครูชี้แนะ เสนอแนะแนวทางเพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้อง โดยการถามคำถามใหม่และง่าย พร้อมทั้งยกตัวอย่างและเหตุผลประกอบ บอกเป็นนัย ถามคำถามที่ง่าย ๆ หรือทำการสอนใหม่สำหรับนักเรียนที่ไม่เข้าใจจริงๆ ดังนั้นการให้ข้อมูลย้อนกลับจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอนและการเรียนรู้ได้อีกประการหนึ่ง

ขั้นตอนที่ 5 การฝึกปฏิบัติโดยอิสระ

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นตอนนี้ คือ ให้นักเรียนฝึกอย่างเพียงพอ ฝึกทักษะเนื้อหาสาระที่เรียนไปแล้ว เพื่อให้เกิดความชำนาญ ในขั้นนี้ควรให้นักเรียนปฏิบัติได้อย่างถูกต้องมากที่สุด นักเรียนจะค้นคว้าหาความรู้ให้ฝึกปฏิบัติ และมีการติดตามตรวจสอบโดยตลอด ครูควรแนะนำนักเรียนด้วยความกระตือรือร้น ควรเดินดูนักเรียนทำงาน ให้ข้อมูลย้อนกลับ ถามคำถามและอธิบายสั้นๆอย่างทั่วถึง ครูควรวางแผนกำหนดกิจกรรมที่ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติอย่างรอบคอบ ซึ่งมีรายละเอียดว่านักเรียนต้องทำอะไรบ้างในช่วงนั้น ๆ และจะให้การแนะนำพิเศษอย่างไรแก่นักเรียน

การให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยอิสระด้วยตนเอง มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงผลงานในขั้นตอนการฝึกโดยครูคอยแนะนำ หรือปรับปรุงการตอบถูกต้องแต่ลังเลไม่แน่ใจของนักเรียน และเพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะเหล่านั้นให้ชำนาญยิ่งขึ้น การให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยอิสระจะประสบความสำเร็จครูต้องจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการเตรียมการฝึกให้พร้อม และเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน และต้องเป็นกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายให้

นักเรียนสามารถตอบได้โดยอัตโนมัติ โดยการให้นักเรียนฝึกปฏิบัติบ่อย ๆ และอาจให้นักเรียนช่วยเหลือกัน

ขั้นตอนที่ 6 การทบทวนบทเรียน

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นตอนนี้ คือ การทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้วอย่างเป็นระบบ ตรวจสอบการบ้านที่ให้นักเรียนทำ มีการทดสอบบ่อยๆ สอนใหม่ในเนื้อหาที่ขาดตกบกพร่อง ครูต้องทบทวนประจำสัปดาห์ และทบทวนประจำเดือนเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน และเพื่อให้แน่ใจว่าความรู้ ทักษะ ที่เรียนไปแล้ว นักเรียนรู้ สามารถปฏิบัติได้ เข้าใจเป็นอย่างดี และเพื่อความคงทนของความรู้

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กส์พลิชิต มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ทบทวนเนื้อหาเดิม โดยครูทบทวนความรู้เดิมที่เรียนไปแล้ว ก่อนจะให้นักเรียนเรียนเนื้อหาใหม่ โดยการอภิปราย ชักถาม สนทนา เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนไปแล้ว รวมถึงทดสอบความรู้เดิม สอบถามปัญหา ข้อสงสัยในเรื่องที่เรียน ตรวจสอบการบ้าน
2. นำเสนอเนื้อหาใหม่ โดยครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วสอนเนื้อหาใหม่ ตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่วางแผนไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยครูจะต้องสอนเนื้อหาให้ละเอียดเป็นขั้นตอน และอธิบายให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ครูสอน
3. ให้ฝึกปฏิบัติ โดยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยครูคอยแนะนำช่วยเหลือเพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่ครูสอน และตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนในเรื่องที่เรียนไป
4. ให้ข้อมูลย้อนกลับและแก้ไขข้อบกพร่อง โดยครูตรวจและแจ้งผลจากการฝึกปฏิบัติให้นักเรียนทราบ พร้อมทั้งชี้แนะและแก้ไขข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาด
5. ให้ฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม โดยให้นักเรียนแก้ไขผลงานจากขั้นการฝึกปฏิบัติ หลังให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องจากการฝึกปฏิบัติ ให้นักเรียนสร้างชิ้นงานหรือทำใบงานเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและเข้าใจเนื้อหาที่เรียนไป
6. สรุปและทบทวนความรู้ โดยครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่เรียนไป ครูให้การบ้าน ทดสอบหลังเรียน และทบทวนเรื่องที่เรียนไปแล้ว

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กส์พลิชิตพัฒนาโดย บาร์ค โรเซ็นชไนน์ และ โรเบิร์ต สตีเวนส์ (Baruk Rosenshine and Robert Stevens) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีเป้าหมายของการสอนและขั้นตอนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชัดเจน เป็นลำดับขั้นตอน เน้นการบูรณาการแบบองค์รวมทั้งเนื้อหาสาระและวิธีการ มุ่งสอนให้นักเรียนเข้าใจจริง ฝึกปฏิบัติ

จนเกิดทักษะ เพื่อให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลิกทีฟเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโม่งหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีขั้นตอนหลักในการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน คือ 1. ทบทวนเนื้อหาเดิม 2. นำเสนอเนื้อหาใหม่ 3. ให้ฝึกปฏิบัติ 4. ให้ข้อมูลย้อนกลับ และแก้ไขข้อบกพร่อง 5. ให้ฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม 6. สรุปและทบทวน การจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลิกทีฟมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอน ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยได้อย่างรวดเร็ว ไม่สับสน นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามความสามารถของตนจนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน และมีความภูมิใจในตนเอง ครูสามารถใช้การจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลิกทีฟส่งเสริมและพัฒนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ แล้วสรุปความรู้ด้วยตนเอง โดยครูคอยกระตุ้น ชี้แนะ เด็กกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของนักเรียน จัดลำดับการเรียนรู้จากง่ายไปหายาก และใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายตามความเหมาะสม

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

คณินิจ จันท์แก้ว (2555 : 56) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและทัศนคติอันเกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งอาจวัดได้จากการทดสอบระหว่างหรือหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยการทดสอบหรือวิธีการอื่น ๆ นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะบอกคุณภาพของนักเรียนแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของหลักสูตร คุณภาพของการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนความรู้ความสามารถของครูผู้สอนอีกด้วย

วรรณพร อรุณประเสริฐศรี (2550 : 34) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ทักษะ มวลประสบการณ์ต่างๆของบุคคลที่เกิดจากการฝึกฝน อบรม หรือการเรียนการสอน ซึ่งจะตรวจสอบความรู้ความสามารถดังกล่าวจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการฝึกปฏิบัติ การวัดสามารถวัดได้ 2 ด้าน คือ ด้านปฏิบัติ และด้านเนื้อหา

กรนิษา มีรัตน์ (2552 : 63) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จในการเรียนรู้ หรือความสามารถที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ทั้งทางด้านภาคความรู้และภาคทักษะต่าง ๆ

ยุทธนา ปัญญาดี (2553: 7) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการวัดการเปลี่ยนแปลง และประสบการณ์การเรียนรู้ ในเนื้อหาสาระที่เรียนมาแล้วว่าเกิดการเรียนรู้เท่าใด มีความสามารถ ชนิดใด โดยสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในลักษณะต่าง ๆ และการวัดผล ตามสภาพจริงเพื่อบอกถึงคุณภาพการศึกษา

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ในลักษณะต่าง ๆ และการวัดผลตามสภาพจริง เพื่อบอกถึงคุณภาพการจัดการเรียนรู้

ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ใช้วัดและประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักการศึกษาได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ดังนี้

วรรณพร อรุณประเสริฐศรี (2550 : 34) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทั้งหมดที่ผู้เรียนได้เรียนรู มาแล้ว เพราะต้องการวัดว่านักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้อะไรไปบ้างมากน้อยเพียงใด

กรนิษา มีรัตน์ (2552 : 64) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้วัด ความรู้ ทักษะ ระดับความสามารถของผู้เรียนที่เกิดขึ้นหลังจากเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาที่ เรียนไป เพื่อทราบถึงผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้

ยุทธนา ปัญญาดี (2553 : 8) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้ความสามารถทางการเรียนด้านเนื้อหา ด้านวิชาการ และทักษะต่าง ๆ

สุพัตรา ดวงแก้วกลาง (2557 : 53) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็น เครื่องมือที่ใช้วัดทางด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ ของนักเรียนที่ได้เรียนรู้หรือได้รับ การสอนและการฝึกฝนมาแล้ว ว่านักเรียนมีความรอบรู้มากน้อยเพียงใด

สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ทางการเรียนของนักเรียน ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้าน ทักษะพิสัย หลังจากเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาที่เรียนไป เพื่อให้ทราบถึงผลและคุณภาพ ของการจัดการเรียนรู้

ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีหลายประเภท ดังที่สุพัตรา ดวงแก้วกลาง (2557 : 53-54) ชูติพร ฤทธิเดช (2547 : 59-64) กรนิษา มีรัตน์ (2552 : 64) และยุทธนา ปัญญาดี

(2553 : 9-13) กล่าวถึงประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยสรุปได้ว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ที่ครูสร้างขึ้นเอง เป็นแบบทดสอบที่ครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ สร้างขึ้นเพื่อใช้ประกอบในการเรียนการสอน และตัดสินผลการเรียน ในตอนปลายภาคเรียนสำหรับนักเรียนในแต่ละชั้นเรียน แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเองนั้นมีจุดมุ่งหมาย ในการสอบที่เฉพาะเจาะจงเน้นหนักตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และข้อคำถามในแบบทดสอบจะถามในแต่ละเนื้อหาวิชา และวัดพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างละเอียดลึกซึ้ง

2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ที่เป็นมาตรฐาน ส่วนใหญ่สร้างโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา หรือสำนักทดสอบทางการศึกษา แบบทดสอบประเภทนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดผลความสามารถของนักเรียนในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน ว่ามีความสามารถโดยเฉลี่ยมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับเกณฑ์ปกติที่ได้จัดทำไว้ นอกจากนี้ยังใช้เป็นเครื่องมือในการเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนระหว่างโรงเรียนอีกด้วย

รูปแบบของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้มี 3 รูปแบบดังนี้

1. แบบปากเปล่าเป็นแบบทดสอบที่ใช้การถามและตอบ ข้อคำถามเป็นรายบุคคลซึ่งเหมาะสำหรับการสอบที่มีผู้เข้าสอบจำนวนน้อย เพราะใช้เวลาในการสอบมากและต้องมีข้อคำถามจำนวนมาก แบบทดสอบแบบปากเปล่านี้อาจสามารถถามได้อย่างละเอียดโดยการโต้ตอบซึ่งกันและกัน

2. แบบเขียนตอบ เป็นแบบทดสอบที่ดัดแปลงมาจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปากเปล่า เหมาะสำหรับการสอบที่มีผู้เข้าสอบจำนวนมาก แบบทดสอบแบบเขียนตอบแบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ

2.1 แบบความเรียง (อัตนัย) เป็นแบบทดสอบปลายเปิด ที่ให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการเขียนตอบอย่างมีอิสระภายใต้ข้อคำถามที่กำหนดให้ แบบความเรียงนี้เป็นข้อสอบที่วัดพฤติกรรมด้านการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการนำไปใช้ได้อย่างดี แต่การตรวจให้คะแนนค่อนข้างยาก

2.2 แบบจำกัดคำตอบ (ปรนัย) เป็นแบบทดสอบที่มีคำตอบอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดให้อย่างจำกัด ข้อสอบแบบนี้จำแนกได้เป็น 4 ชนิดดังนี้

2.2.1 แบบเลือกตอบเป็นแบบทดสอบที่แต่ละข้อ (Item) จะประกอบด้วยสองส่วน ส่วนแรกคือโจทย์ (Stem) อีกส่วนหนึ่งเป็นตัวเลือก (Alternative) มีตั้งแต่ 3-5 ตัวเลือก ซึ่งมีทั้งตัวเลือกที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องและตัวเลือกที่เป็นคำตอบที่ผิดเรียกว่าตัวลวง แบบทดสอบแบบนี้จะวัดความสามารถของสมองได้ตั้งแต่ขั้นต่ำถึงขั้นสูงๆ โดยคำตอบในตัวเลือกนั้นจะมีข้อถูกอยู่เพียงข้อเดียวส่วนข้ออื่น ๆ เป็นตัวลวง (Distracters)

2.2.2 แบบจับคู่ เป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะการนำข้อความ 2 ส่วน ให้เลือกเพื่อจับคู่กัน ส่วนที่ 1 คือ คำถามที่มีลักษณะเป็นคำหรือข้อความซึ่งเป็นมโนทัศน์เขียนเรียงเป็นแนวตั้ง 1 แถว ส่วนที่ 2 คือ คำตอบซึ่งเป็นคำหรือข้อความที่สัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับปัญหา เขียนเรียงเป็นแนวตั้งอีกแถว โดยทั่วไปจำนวนข้อของคำตอบจะมีมากกว่าคำถาม

2.2.3 แบบถูกผิด เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบที่มีลักษณะเป็นการนำเสนอข้อความเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจในมโนทัศน์ หลักการ หรือทฤษฎี โดยให้นักเรียนพิจารณาเลือกตอบเพียง 2 คำตอบ คือ ถูกและผิดเท่านั้น

2.2.4 แบบเติมคำ เป็นแบบทดสอบที่ให้นักเรียนเขียนตอบโดยเติมคำตอบหรือเติมข้อความแบบสั้น ๆ

3. แบบปฏิบัติ เป็นแบบทดสอบที่วัดความสามารถทางด้านทักษะ โดยให้ผู้สอบได้แสดงพฤติกรรมปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การทดสอบทางด้านพลศึกษาการทดสอบทางดนตรี การทดสอบทางช่างยนต์ เป็นต้น การเลือกใช้แบบทดสอบรูปแบบใดควรพิจารณาถึงกลุ่มตัวอย่างเป็นใคร มีเงื่อนไขอะไรบ้าง รวมทั้งเวลาและงบประมาณที่ใช้ด้วย

สรุปได้ว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ แบบทดสอบที่ผู้สอนสร้างขึ้นเอง และแบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้มีหลายชนิด เช่น แบบทดสอบแบบอัตนัย ปรนัย และแบบปฏิบัติ ดังนั้นในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้สร้างจะต้องสร้างให้เหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้สอบด้วย

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องจัดทำอย่างมีลำดับขั้นตอนเพื่อให้สามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด ดังที่กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 (2555 : 10) ผดุงชัย ภูพัฒน์ (2557 : 11-12) และสุพัตรา ควงแก้วกลาง (2557 : 55-56) กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยสรุปได้ว่าประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษา ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องกำหนดวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาว่าต้องการศึกษาเรื่องใด อย่างไร และต้องการข้อมูลเรื่องใดบ้าง ระดับใด แล้วจึงนำมาสร้างเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ต้องการ

2. กำหนดเนื้อหาและลักษณะของแบบทดสอบ ในขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดเนื้อหาและรูปแบบของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการศึกษา

เช่น ถ้าต้องการทดสอบความสามารถทางคณิตศาสตร์เป็นแบบทดสอบวัดความถนัด และรูปแบบของแบบทดสอบนั้นควรเป็นแบบปฏิบัติมากกว่าแบบเขียนตอบ

3. การสร้างข้อคำถามต้องสร้างข้อคำถามให้ชัดเจนไม่คลุมเครือ ควรแยกประเด็นคำถามให้ชัดเจน ในกรณีที่มีหลายคำถามในข้อเดียวกัน ในขั้นนี้ควรศึกษาเทคนิคการเขียนข้อคำถาม เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างข้อคำถามด้วย

4. การทำแผนผังข้อสอบหรือพิมพ์เขียวแบบทดสอบ (Test Blueprint) หรือตารางโครงสร้างระหว่างเนื้อหาหรือจุดประสงค์การเรียนรู้กับพฤติกรรมการเรียนรู้ หรือตาราง 2 มิติ มิติหนึ่งคือ เนื้อหา อีกมิติหนึ่งคือพฤติกรรมการเรียนรู้

5. การสร้างแบบทดสอบ ในขั้นตอนนี้ต้องพิจารณาเนื้อหาสาระที่ต้องการทดสอบ โดยต้องคำนึงว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นต้องเป็นตัวแทนของพฤติกรรมทั้งหมด ดังนั้นจะต้องพิจารณาให้รอบคอบว่าจะเลือกเนื้อหาใดบ้าง มาสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วดำเนินการสร้างแบบทดสอบให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และเนื้อหา

6. ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบแก้ไข เมื่อเขียนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเสร็จแล้ว ควรให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญควรประกอบด้วยบุคคล 2 ฝ่าย คือ ผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระวิชาและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ทางด้านวัดผล เป็นผู้พิจารณาคำถามและคำตอบว่าถูกต้องตามหลักวิชาหรือไม่ ข้อสอบวัดได้ตรงตามจุดประสงค์หรือไม่ อีกทั้งภาษาที่ใช้ในการเขียนข้อสอบถูกต้องตามหลักวิชาหรือไม่

7. การทดลองใช้ หลังจากให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบแก้ไขแล้วก็นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดลองใช้ แล้วนำผลจากการทดลองมาวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพ และพัฒนาแบบทดสอบต่อไป ในการทดลองใช้อาจต้องทำหลายครั้งจนสามารถพัฒนาแบบทดสอบให้มีคุณภาพเป็นที่พอใจจึงนำไปใช้ในการทดสอบจริง

8. การประเมินคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่จำเป็นมาก เป็นการตรวจสอบว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นเป็นตัวแทนที่ดีหรือไม่ ครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ โดยต้องตรวจสอบคุณภาพในด้านความเที่ยงตรง (Validity) ความเชื่อมั่น (Reliability) ความเป็นปรนัย (Objective) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และความยากง่าย (Difficulty)

สรุปได้ว่าการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนข้างต้น ไม่ควรสร้างแบบทดสอบตามสะดวก ไม่ครบขั้นตอน โดยเฉพาะในขั้นตอนประเมินคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งสำคัญและจำเป็นมาก

คุณสมบัติที่ดีของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องมีคุณสมบัติที่ดีของแบบทดสอบ เพื่อให้แบบทดสอบมีคุณภาพ ดังที่กรนิษา มีรัตน์ (2552 : 65) และคณิงนิจ จันทรแก้ว (2555 : 58-61) กล่าวถึงคุณสมบัติที่ดีของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสรุปได้ดังนี้

1. ความตรงหรือความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง แบบทดสอบนั้นให้ผลการวัดได้ตรงคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัดตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ความตรงของแบบทดสอบนี้อาจพิจารณาได้หลายลักษณะดังนี้

1.1 ความตรงตามเนื้อหา (Content validity) หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่สามารถวัดเนื้อหาครบถ้วนครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และเป็นตัวแทนที่ดีของเนื้อหาที่ต้องการวัด ความตรงประเภทนี้มีความจำเป็นมากสำหรับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้กับตารางวิเคราะห์หลักสูตร

1.2 ความตรงตามโครงสร้าง (Construct validity) หรือความตรงตามทฤษฎี หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่สามารถวัดได้ผลตรง หรือสอดคล้องกับทฤษฎีของสิ่งที่วัดครั้งนั้น

1.3 ความตรงตามพยากรณ์ (Predictive validity) หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่สามารถทำนายความสามารถ หรือความสำเร็จในอนาคตได้ ความตรงประเภทนี้จำเป็นมากสำหรับแบบทดสอบวัดความถนัด หาได้โดยให้ทำแบบทดสอบแล้วรอเวลาให้ผ่านไประยะหนึ่ง ต่อจากนั้นจึงหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการสอบตอนแรกกับผลสัมฤทธิ์ในระยะต่อมา

1.4 ความตรงตามสภาพ (Concurrent validity) หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่สามารถวัดความสามารถ หรือคุณลักษณะต่าง ๆ (Traits) ได้ตามสภาพที่แท้จริงของบุคคล เช่น ผู้ที่มีความสามารถในเรื่องนั้นสูงก็ต้องทำแบบทดสอบวิชานั้น ได้คะแนนสูง คุณลักษณะด้านความตรงของแบบทดสอบนี้ มีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลทำให้ค่าความตรงของแบบทดสอบต่ำ เช่น ปัจจัยที่เกิดจากตัวแบบทดสอบ การจัดการเรียนการสอน การดำเนินการสอบ การตรวจให้คะแนน ตัวผู้เข้าสอบเอง และปัจจัยเกิดจากลักษณะของกลุ่มผู้สอบที่แตกต่างกัน

2. ความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่สามารถวัดแล้วได้ผลคงเดิม ไม่ว่าจะนำมาใช้วัดกี่ครั้งก็ตาม เช่น ผู้สอบคนหนึ่งสอบได้คะแนนสูงในการสอบครั้งแรก เมื่อให้สอบด้วยแบบทดสอบเดิมอีกครั้งควรได้คะแนนสูงด้วย การคำนวณหาค่าความเที่ยงมีหลายวิธีดังนี้

2.1 แบบสอบซ้ำ (Test retest) โดยการนำแบบทดสอบฉบับหนึ่งไปสอบกับผู้เรียน กลุ่มเดิม 2 ครั้งระยะเวลาใกล้เคียงกันประมาณ 3-4 สัปดาห์ แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบ สองครั้งมาคำนวณค่าความสัมพันธ์ (Correlation) ถ้าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการสอบทั้ง 2 ครั้งสูง แสดงว่าแบบทดสอบฉบับนั้นมีค่าความเที่ยงสูง การหาค่าความเที่ยงวิธีนี้ถ้าเว้นระยะห่าง การสอบครั้งแรกกับครั้งที่สองน้อยเกินไป อาจได้ค่าความเที่ยงสูงกว่าความเป็นจริงเพราะผู้สอบ อาจจำวิธีการตอบครั้งแรกได้

2.2 แบบแบ่งครึ่งแบบทดสอบ (Split-half) วิธีนี้จะนำผลที่ได้จากการทดสอบครั้ง เดียวมาแบ่งเป็น 2 ชุด เช่น คะแนนของข้อคู่และข้อคี่แล้วนำคะแนนทั้งสองมาหาค่าความสัมพันธ์ ต่อจากนั้นจึงนำค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนข้อคู่และข้อคี่ ไปขยายให้เป็นค่าความเที่ยงของ แบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของสเปียร์แมน บราวน์ (Spearman Brown) อีกครั้งหนึ่ง การคำนวณหาค่าความเที่ยงโดยวิธีนี้มักจะได้ค่าความเที่ยงที่สูงกว่าวิธีอื่น

2.3 แบบคู่ขนาน (Parallel form) วิธีนี้จะใช้แบบทดสอบ 2 ชุดที่มีเนื้อหาและความ ยากง่ายพอ ๆ กัน นำไปสอบกับผู้สอบกลุ่มเดียวกัน แล้วนำผลการสอบจากแบบทดสอบทั้งสองชุด มาหาค่าความสัมพันธ์ วิธีนี้จะสร้างแบบทดสอบให้มีเนื้อหาและความยากง่ายพอ ๆ กันได้ยาก

2.4 แบบวัดความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) วิธีนี้จะใช้ผลการสอบ เพียงครั้งเดียว วิธีที่นิยมใช้กันมากก็คือวิธีของคูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson) คุณลักษณะด้านความเที่ยงของแบบทดสอบนี้จะมีปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลทำให้ค่าความเที่ยงของ แบบทดสอบต่ำได้ เช่น จำนวนข้อสอบน้อย ข้อสอบในแบบทดสอบไม่ได้วัดคุณลักษณะเดียว หรือไม่มีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity) ข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำ ข้อสอบที่ง่ายมากหรือ ยากมาก ข้อสอบที่มีความเป็นปรนัยต่ำ กลุ่มผู้สอบที่มีความสามารถใกล้เคียงกันระดับความสามารถ เฉลี่ยของกลุ่มผู้สอบที่สูงและต่ำกว่าปกติ และเวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบมากเกินไป เป็นต้น

3. ความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่อ่านแล้ว สามารถเข้าใจได้ตรงกัน ให้คะแนนได้ตรงกันและแปลความหมายของคะแนนได้ตรงกัน นั่นคือ ข้อคำถามของแบบทดสอบต้องชัดเจนไม่กำกวม มีวิธีการให้คะแนนที่เป็นระบบอย่างมีหลักเกณฑ์ ตามคุณสมบัติความเป็นปรนัยที่สำคัญมี 3 ประการ ได้แก่ แจ่มชัดในความหมายของคำถามแจ่มชัด ในวิธีการตรวจหรือมาตรฐานการให้คะแนน และแจ่มชัดในการแปลความหมายของคะแนน

4. ค่าอำนาจจำแนกเหมาะสม (Discrimination) หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่ สามารถแสดงความแตกต่างของสิ่งที่ต้องการวัดได้ เช่น ผลการวัดสามารถแยกนักเรียนเก่งและ นักเรียนอ่อนได้ถูกต้อง ซึ่งค่าอำนาจจำแนกที่เหมาะสมของข้อสอบนั้นมีค่าระหว่าง .20 - 1.00

5. ค่าความยากง่ายพอเหมาะ (Difficulty) หมายถึง คุณลักษณะของข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายเหมาะสมกับเนื้อหา นั่นคือจะมีผู้เข้าสอบประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดตอบถูก ค่าความยากง่ายที่เหมาะสมจะนำไปใช้มีค่า ระหว่าง .20 - .80

6. มีความยุติธรรม (Fairness) หมายถึงแบบทดสอบนั้นต้องไม่ประกอบด้วยข้อสอบที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าสอบคนใดคนหนึ่งจะได้ถูก และต้องไม่เปิดโอกาสให้ผู้สอบที่ไม่รู้จริงทำคะแนนได้มาก ดังนั้นแบบทดสอบที่มีความยุติธรรมจะต้องสร้างข้อสอบตามหลักการเขียนข้อสอบที่ดี และต้องครอบคลุมหลักสูตรทั้งหมด

7. คำถามลึก (Searching) หมายถึง แบบทดสอบฉบับนั้นต้องประกอบด้วยข้อคำถามที่วัดพฤติกรรมด้านความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ไม่ถามเฉพาะความรู้ความจำเพียงอย่างเดียว

8. มีความเฉพาะเจาะจง (Definite) หมายถึง แบบทดสอบนั้นต้องประกอบด้วยข้อสอบที่มีคำถามเฉพาะเจาะจง มีความหมายเดียว ไม่ถามกว้างเกินไป ผู้สอบอ่านแล้วต้องเข้าใจชัดเจนว่าถามอะไร

9. คำถามท้าทาย (Challenge) และเป็นตัวอย่างที่ดี (Exemplary) หมายถึง แบบทดสอบนั้นประกอบด้วยข้อสอบที่มีลักษณะท้าทายให้อยากทำข้อสอบและเป็นตัวอย่างที่ดี เช่น เรียงข้อจากง่ายไปยาก ใช้รูปภาพประกอบ หรือข้อสอบที่ถามแบบสถานการณ์ ถามเรื่องที่น่าสนใจ ถามเรื่องที่เป็นแบบอย่างในทางดี

10. มีประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึงแบบทดสอบนั้นสามารถนำไปใช้ได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก ไม่สิ้นเปลืองเวลา เงินและแรงงานมาก และสามารถนำผลการสอบไปใช้ได้อย่างคุ้มค่า เช่น ถามได้ครอบคลุม ไม่ถามตามตำรา ถามในสิ่งที่สำคัญ การพิมพ์ต้องอ่านง่ายชัดเจน เวลาที่กำหนดให้ต้องเหมาะสม การดำเนินการสอบเป็นไปอย่างมีระเบียบ การตรวจเป็นปรนัย เป็นต้น

สรุปได้ว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีควรมีคุณสมบัติ ได้แก่ มีความตรง มีความเที่ยง มีความเป็นปรนัย มีค่าอำนาจจำแนกเหมาะสม มีค่าความยากง่ายพอเหมาะ มีความยุติธรรม ใช้คำถามลึกวัดความสามารถทางการคิดหลายระดับ ใช้คำถามย่อยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และเป็นแบบทดสอบที่มีคุณภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์

ศิริรัตน์ เกิดแก้ว (2553) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสะกดคำ ตามมาตราตัวสะกดไทย ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเขาย้อยไพบูลอุปถัมภ์ ปีการศึกษา 2552 จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสะกดคำตามมาตราตัวสะกดไทยของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริดา เอียดแก้ว (2548) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยวิธีสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ กับวิธีการสอนแบบปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนโดยวิธีแบบอิเล็กทรอนิกส์ แตกต่างกับนักเรียนที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อวิธีสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ในระดับเห็นด้วยมาก

จิรศักดิ์ นุ่นปาน (2553) ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ ร่วมกับการใช้แบบฝึกเสริมทักษะที่มีต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปากทรง อำเภอยะไข่ จังหวัดชุมพร จำนวน 27 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนคณิตศาสตร์ ด้วยวิธีสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ และมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก

นัคสวรรณ ศรีจันทร์ (2545) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณและการหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 90 คน โรงเรียนชุมชนวัดใหญ่โพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี พบว่าวิธีสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องการคูณและการหารของนักเรียนสูงกว่าสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ

ยศวดี นงค์สวัสดิ์ (2550) ศึกษาผลการใช้ชุดการสอนภาษาไทยที่มีต่อทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 38 คน ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนภาษาไทยมีประสิทธิภาพ 85.61/88.07 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์

มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรรณพร อรุณประเสริฐศรี (2550) พัฒนาวิธีการอ่านสะกดคำภาษาไทยโดยใช้เกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปทุมวัน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 28 คน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาวิธีการอ่านสะกดคำภาษาไทยโดยใช้เกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เพราะแสดงจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาในบทเรียน คำถามคำตอบ คำอธิบาย ข้อมูลย้อนกลับ ผลการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี นักเรียนสามารถเล่นเกมอย่างสนุกสนานและมีความเข้าใจในการอ่านสะกดคำ และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการพัฒนาวิธีการอ่านสะกดคำภาษาไทยโดยใช้เกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิไลวรรณ ถิ่นจะนะ (2551) ศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านทักษะการอ่านสะกดคำโดยใช้เกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 36 คน ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านทักษะการอ่านสะกดคำโดยใช้เกมการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 98.17/98.47 และนักเรียนมีทักษะการอ่านสะกดคำหลังจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุษบา พรหมภักดี (2552) ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โมเดลซิปปา กลุ่มสาระภาษาไทยด้านการอ่านสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนหนองเม็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 3 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 23 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนการอ่านสะกดคำเฉลี่ยร้อยละ 87.53 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 82.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนมีความสนใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โมเดลซิปปา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านสะกดคำอยู่ในระดับชอบ

กัลยา แข็งแรง (2552) ศึกษาการสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปางดั้นเคือ อำเภอมะออย จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 97.73/99.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

กาญจนา โพธิ์ลักษณ์ (2554) ศึกษาการใช้เกมเสริมทักษะการอ่านคำที่มีตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีปิงเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย

พบว่า หลังจากใช้เกมเสริมทักษะการอ่านคำที่มีตัวสะกดนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 88.26 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 80 และ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

เฟอกูสัน (Ferguson, อ้างถึงใน จีระศักดิ์ นุ่นปาน, 2553 : 99) ศึกษาผลของวิธีสอนแบบเอ็กซ์พลิชิตต่อความเข้าใจและการสังเคราะห์คำศัพท์จากหนังสือนวนิยาย ของนักเรียนชั้นปีที่ 6 จำนวน 18 คน ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจและการสังเคราะห์คำศัพท์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

เจนเซน (Jensen, อ้างถึงใน จีระศักดิ์ นุ่นปาน, 2553 : 100) ศึกษาการอธิบายความหมายของคำศัพท์จากบริบทของประโยคด้วยการสอน โดยใช้วิธีสอนแบบเอ็กซ์พลิชิต พบว่ากลุ่มทดลองสามารถอธิบายความหมายคำศัพท์จากบริบทของประโยคสูงกว่ากลุ่มควบคุม

เทลล่า (Tella, 2013) ศึกษาผลของวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และวิธีสอนแบบเอ็กซ์พลิชิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการสอนด้วยวิธีสอนแบบเอ็กซ์พลิชิตและวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผลการวิจัยพบว่าควรใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และวิธีสอนแบบเอ็กซ์พลิชิตในการสอนวิชาคณิตศาสตร์ และควรใช้วิธีสอนทั้งสองวิธีในการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ควรมีการพัฒนาหลักสูตร คู่มือครู ตำราเรียน การฝึกอบรมของครู การศึกษาปัจจุบันควรใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และวิธีสอนแบบเอ็กซ์พลิชิตในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

ซิมมอน (Simmons , 2014) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลิชิตและวิธีสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้และนักเรียนที่มีทักษะการอ่านต่ำในห้องเรียนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ และนักเรียนที่มีทักษะการอ่านต่ำ โดยจัดให้นักเรียนเรียนร่วมกันซึ่งมีนักเรียนปกติ 24 คน นักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ 44 คน และนักเรียนที่มีทักษะการอ่านต่ำ 24 คน โดยใช้วิธีสอนแบบเอ็กซ์พลิชิตและวิธีสอนแบบเอ็กซ์พลิชิตร่วมกับวิธีสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบเอ็กซ์พลิชิต และวิธีสอนแบบเอ็กซ์พลิชิตรวมกับการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนอ่านคล่องและมีความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น

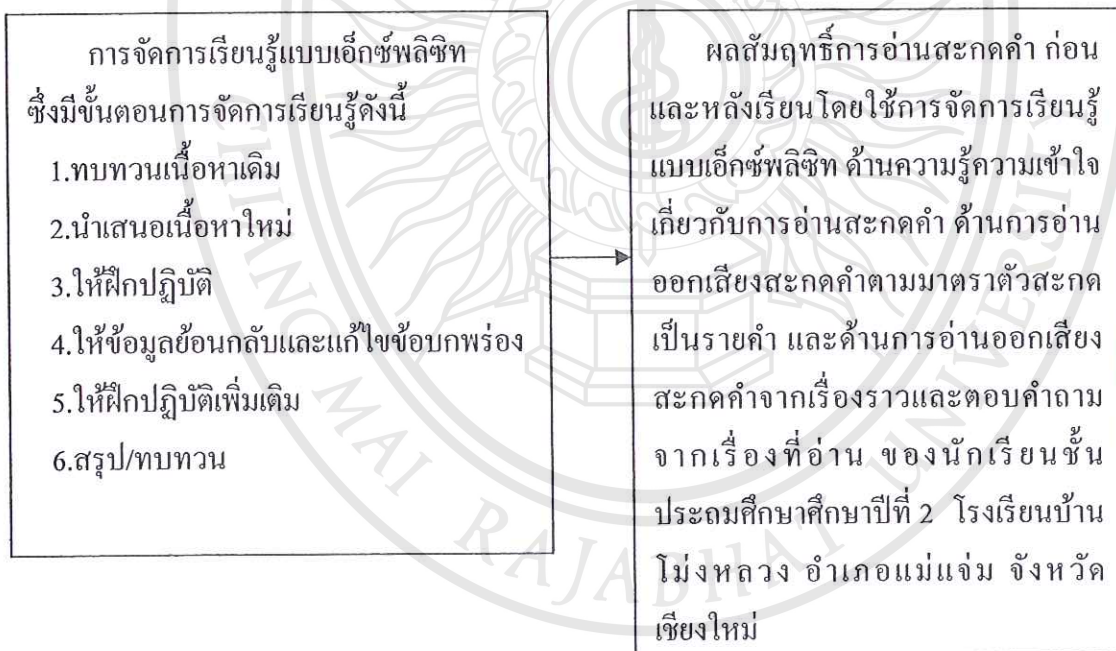
จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ทำให้ได้แนวคิดว่า การที่จะพัฒนาให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การอ่านสะกดคำดีขึ้นนั้น การจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลิชิตสามารถนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านสะกดคำได้ เช่น งานวิจัยของศิริรัตน์ เกิดแก้วที่ศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสะกดคำตามมาตราตัวสะกดไทยของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีการสอนแบบเอ็กซ์พลิซิท และพบว่าในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านสะกดคำจะต้องใช้สื่อ เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน เช่น การสอนโดยใช้เกม การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อฝึกทักษะการอ่านสะกดคำ การใช้ชุดการสอน เป็นต้น ผู้วิจัยนำความรู้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ในการวิจัย โดยนำผลการวิจัย ข้อค้นพบ การอภิปรายผลของงานวิจัยแต่ละฉบับ มาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลิซิททำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จึงนำการจัดการเรียนรู้แบบเอ็กซ์พลิซิทมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านสะกดคำ หรืองานวิจัยพบว่าการสอนโดยใช้เกมทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงนำเทคนิคการสอนนี้มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย